

MAGYAR LA

Taxa postală plătită în nu-
aprobării Dir. Gen. PTT R

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA
VII., Erzsébet-körút 9—11. BUDAPEST

Director și redactor responsabil:
dr. Paál Árpád

Proprietar: TIPOGR. SFT. LADISLAU S. A.
Nrul de înscriere în Reg. Publ. periodice — Tri-
bunalul B'hor. secția III. Nr. ord. 11/11 Iunie 1938

Primcolaborator: **dr. Gyártás Elemér**

Ófelsége elnöklete alatt miniszteri értekezlet volt a falu társadalmi kérdéseiről

**Az ortodox lelkészek fizetésemelése az ország egyes
vidékein. — Főpapi hivatalt szerveznek a romániai
muzulmánok részére**

Bucuresti. Saját tud. Pénteken délután a királyi palotában, Ófelsége elnöklete alatt, miniszteri értekezlet volt, amelyen a falu társadalmi kérdéseit tárgyalták meg.

A vallásügyi minisztériumban rendelet-törvény tervezeten dolgoznak, amely a székelyföldi, maramuresi és a nyugati hegyvidékben működő ortodox lelkészek fizetését 50 száza-

lékkal emelni fogja.

A vallásügyi minisztériumban egy másik rendelet-törvényen is dolgoznak, amely a romániai muzulmánok részére olyan muftiátust (papi hivatalt) létesít, ami a jelenlegi muftiátusoktól különálló magasabb adminisztratív intézmény lesz s amelynek vezetésével a jelenlegi tulcea muftit bízzák meg.

Az új unitárius püspök eskütétele a király előtt

Bucuresti. Saját tud. Dr. Varga Béla unitárius püspök a szokott ünnepélyes külsőségek között pénteken délben tette le az esküt a király előtt. Az eskütétel, ami a trónteremben ment végbe, a kormány részéről jelen volt Miron Cristea miniszterelnök, Colan vallásügyi miniszter, továbbá az udvari méltóságok teljes diszben, az unitárius egyház részéről pedig dr. Gál Miklós egyházi főgondnok és Lőrinczy Géza bucaresti unitárius lelkész. Mindenekelőtt Lőrinczy lelkész imát mondott, majd az esküt Colan miniszter vette ki az új püspöktől. Utána Varga Béla dr. hosszabb beszédet mondott, amelyben rámutatott arra, hogy az unitárius egyház századokon keresztül építő

munkát végzett, amelyre minden országnak szüksége van. A király meleg és közvetlen szavakban válaszolt. Figyelemmel kíséri és méltányolja az unitárius egyház hagyományait és szeretettel tekint végzendő munkája elé. Az uralkodó kifejezte kívánalmát, hogy az unitárius egyház is járuljon hozzá az új szellem kialakulásához és az ország népei közötti béket megértés munkálásához. A király az eskütételi szertartás befejezése után angolul beszélt dr. Varga Bélával, majd kezefogván az unitárius egyház megjelent képviselőivel, távozott a trónteremből. Ófelsége eltávozása után Miron Cristea miniszterelnök magyarul beszélt az unitárius püspökkel.

Sajtóhang a kisantant és Magyarország közötti tárgyalásokról

Bucuresti. Saját tud. A kormány külpolitikai nézeteivel ismerős „Curentul” című fővárosi lap szombati száma szemrehányást tesz Kánya magyarországi külügyminiszternek, hogy legutóbbi beszédében indiszkréciót követett el és visszautasította a baráti jobbot, amelyet Petrescu Comnen a kisantant nevében nyújtott neki. Az indiszkréció abban áll, hogy Kánya tanácsokról beszélt, amelyeket a kisantant államai adtak Magyarországnak a német veszedelem elhárítását illetően. Kánya — írja a lap, — megszegte a klasszikus diplomácia szabályait, amelyek diszkrécióra köteleznek. Más körülmények között ezért eltávolításal kellene lakolnia.

Majd így folytatja a lap: A kisantant nem követte Magyarország példáját, amely a hamis vádaskodás és a kisantant államok elleni propaganda politikájának az irányában halad. A kisantant megmarad azon a vonalon, amely megegyezést óhajt a négy dunai állam között. De az emberek fölött, akik mulandók és pedig

annál mulandóbbak, minél nagyobb hibákat követnek el, — megmaradnak az népek általános érdekei. A négy dunai népet ezek az érdekek gyors és őszinte együttműködésre hívják. A történelem meg fogja őrizni azok neveit, akik megértették a négy dunai népet s ezeket érdekeik gyors és őszinte együttműködésre hívják. A történelem megőrzi azok neveit, akik megértették az idők jelszavát és elítéli majd azokat, akik vagy meg nem értésből, vagy a tények hibás megítéléséből, vagy pedig személyi elfogultságból nem fogadták el a baráti jobbot, amit odanyújtottak neki.

— Mi hisszük, — fejezi be a lap, — hogy az utolsó pillanatban akadnak még Budapesten reális érzékű politikusok, akik meglátják, hogy ez a legjobb és valóban az utolsó pillanat arra, hogy az óhajtott megegyezés még megvalósítható legyen.

A szövetkezetek állami gondozás alatt

Tegnapi számunkban közlést adtunk arról az új törvényrendeletéről, mely az egész ország szövetkezeti rendszerének állami gondozás alá vételét jelenti. E törvényrendelet szerint „Szövetkezetügyi Nemzeti Intézet” alakul, mely legfőbb hatáskörrel intézkedik minden szövetkezeti jellegű társulás fölött. Az új intézet vezetőségét a kormány már ki is nevezte, s így az egész intézmény mihamarabb megkezdheti működését.

Eddig is voltak a szövetkezeti élet fölött bizonyos állami vezető szervezetek. De amint az új törvényrendelet indoklása megállapítja, ezek együttvéve nagyon bonyodalmas fölülépítmenyt jelentettek. Hatásköri egymásbafolyások is zavarták a hathatós működést, meg aztán túlságosan bürokratikusá tették a leg-egyszerűbb szövetkezeti ügy elintézését is. Mégse tudták megakadályozni, hogy egész-ségtelen elfejlődés vagy túligazgatás ne álljon elő az egyes szövetkezetekben, illetve a szövetkezetek ne jussanak magánérdekek káros befolyása alá.

Az eddigi felső szervezetben volt egy legfőbb szövetkezeti tanács 36 taggal, egy nemzeti szövetkezetügyi bizottság 10 taggal, aztán az összes szövetkezetek közgyűlése és főtákar-sága. Ezek mellett további központok voltak: a szövetkezeti bankok számára, a termelés és fogyasztás ügykörére, a nagykereskedelmi tevékenységre, s az irányításra és ellenőrzésre. Most a „Szövetkezetügyi Nemzeti Intézet” az eddigi sokféle elágazású központi szervevénységet egyetlen legfelső szerkezettel helyettesíti. Ennek a nemzeti intézetnek lesz három technikai elágazása; még pedig egy bankosztálya, egy általános gazdasági és ellenőrző osztálya, továbbá egy propaganda-osztálya. A szövetkezeteknek eddigi egyes szövetségei továbbra is megmaradnak, de nem tetőszerkezetek lesznek, (mint eddig voltak), hanem alárendelt tagozódásai az új Szövetkezetügyi Nemzeti Intézet-nek.

A magyar és német nemzetiségű lakosság szövetkezeteinek mind megvolt eddig a maguk külön-külön szövetsége. Tehát jövőre ezek a szövetségek is beleszerveződnek az új szövetkezeti legfőbb hatóság kiterjedésébe és hálózatába. Hogy ebben a szervezetben eddigi tevékenységi körüket hogyan tudják megőrizni, illetve fejleszteni, az mindenesetre olyan kérdés, melyet majd a gyakorlat fog megoldani. De hihető, hogy ami életképesség eddig a népi kisebbségi érdekű szövetkezeti szövetségekben ki tudott képződni, azt az állami központosítás nem fogja érinteni. Ellenben ez a központosítás az eddig megvolt életképességeket úgy karolja föl, hogy kiegészítő támogatásokat fog nyújtani olyan ágakban is, melyekben eddig hiányaik voltak.

Ugyanis a szövetkezetügyi új állami intézmény kifejezetten azzal a céllal létesült, hogy ami hiányok a szövetkezeti életben eddig mutatkoztak, azokat elenyésztse. Ezzel a céllal nem lenne egybehangzó, ha éppen a szövetkezeti élet olyan kialakulásai jutnának hátrányos megkötöttségbe, amelyek eddig jóknak, hasznosoknak és gyakorlatilag életképeseknek bizonyultak. Általában véve is a szövetkezetek

életének legfőbb alapelve a társadalmi önsegély megvalósítása, s olyan közösségek létesítése, melyek kölcsönös egymásba fogózással kiküszöböljék az egyéni gyöngeségeket. Az állam ezt a társadalmi kiegyenlítésre törekvést csak jónéven veheti, mert az ilyen törekvés a közönséget neveli a közcélok meglátására, átérzésére és szolgálatára.

A közönségnek ez az önnevelése egyúttal azt is jelenti, hogy az nem helyettesíthető állami tevékenységgel. Mert éppen az állam érdeke az, hogy a nép magától is, hivatalos és hatalmi támogatás nélkül is egészséges társadalmat tudjon alkotni. Az állami támogatás és irányítás tehát csak addig kell, amíg a közönség a maga társadalmi képességeinek ilyen önállóságára el tud jutni. Az új szövetkezetügyi állami intézménynek is tehát az a nagy hivatása van, hogy ennek a társadalmi önállóságnak a kifejlesztője tudjon lenni.

A Jangcse-folyón is gátszakításokkal dolgoznak a kínaiak

A japánoknak mégis sikerült már Hankau közelébe jutniok

Tokióból jelentik: A kínai hadszíntéren a japánok Hankau felé irányuló előnyomulását nagy mértékben akadályozza a Jangcse folyó áradása. Taihu várostól délre szakadtak át a gátakat. A japánok szerint maguk a kínaiak vágták át a gátakat, hogy Hankaut megmentésük. Csak ilyen módon lehetett elérni, hogy beszűntessék Hankau kiürítését. A japán folyami hajóraj, mely Hankau közelébe jutott a Jangcse folyón, nehéz helyzetbe került. Az egyik japán ágyunaszád kínai aknára futott és a levegőbe röpiült. Száz japán tengerész életét vesztette. A kínai repülők állandóan támadják

a japán folyami hajórajt és három hajót eltaláltak. A japánoknak mégis sikerült Hankautól nyugatra 31 kilométernyire egy 6 ezer fős különítményt partra szállítani és a parton huzódó erődöket elfoglalni.

A Japán elleni orosz háborus tervek főintézője, Riskov tábornok Mandzsuriába menekült.

Tokióból jelentik: A szovjet távolkeleti hadseregének politikai főbiztosa, Riskov tábornok, azon a ponton, ahol a szovjet-kínai-mandzsui határ összeér, mandzsui területre menekült. A tábornok kijelentette, hogy Tuchacevszkij bizalmas munkatársa volt és annak kivégzése óta nem érezte magát biztonságban. Riskov tábornok egy év óta volt a szovjet távolkeleti hadsereg politikai főbiztosa és az ő kezébe futottak össze a Japán és Mandzsuria elleni szovjet készülődések szála. A tábornok után több szovjet-katonát is átment mandzsui területre. A szovjet határőrök sokáig tüzeltek a menekülőket után, de eredménytelenül.

Károly király beszélgetése egy angol képviselővel

Öfelsége a német-román külforgalmi összeköttetés előnyeit méltatta. — Arról is szólt, hogy közeljövőben milyen új parlamenti élete lesz Romániának

Londonból jelentik: Beverley Baxter, konzervatív képviselő közli Károly királlyal a román-német viszonyról folytatott beszélgetését. Öfelsége többek között a következőket mondotta:

— Nem vagyok sem németbarát, sem németellenes, de sok minden van a németekben, amit csodálok.

A képviselőnek arra a kérdésére, hogy a német áruk értékessége nem csökkent-e amiatt, mert pótananyagokat dolgoztak föl bennük, — Károly király tagadólag rázta a fejét. Mindjárt kijelentette, hogy az ilyen állítások beletartoznak abba az óriási németellenes propagandába,

amelyet a világon mindenfelé terjesztenek. Németország — úgymond — bankár, exportőr és importőr egész Közép-Európa számára. A német birodalom feltételei előzékenyek, sőt rendkívül előzékenyek olyan nemzetek számára, amelyekről azt mondják, hogy gazdaságilag nehéz helyzetben vannak.

Románia belső helyzetéről szólva Öfelsége hangzott, hogy nemsokára ismét lesz parlamenti az országnak, de azt össze sem lehet majd hasonlítani az előzővel. Kijelentette még Károly király, hogy a hivatásos politikusokkal egyszerűsíteni kell a végzet.

Jelmezes vizsga

Írta: Molnár Kata

Az asszonyt kicsit már fárasztották az óvodai vizsgálódások hetek óta tartó előkészületei, de a kis öreg apaca oly boldog volt, alázatosságában túlarado halával olyannyira teli, hogy az asszonynak nem volt szíve otthagyni most egyedül a nagy munkában éppen akkor, amikor a kicsikéknél már kezdett eluralkodni a lámpaláz. Mosolygó bosszankodással gondolt rá sokszor, hogy távoltarthatta volna magát az egész kis ribilliótól, ha akkor, amikor a gyerekek kosztümjeiről kezdtek tanácskozni, fel nem ajánlja a katonajátékhöz a boldogult nagyapa tollas tábornoki csákóját. A kis öreg ovónó-apaca kacagott a boldogságtól, hogy számíthat erre a remek kellekre s az asszonynak akkor valahogy úgy jött a kedve, hogy sorra felajánlotta azokat a kis vidám holmikait, amelyekkel, úgy gondolta, segítségére lehet. Eszébe jutottak a hollandi facipőcskék, amelyeket még ő kapott gyermekkorában s az apaca ragyogva és lelkesen köszönte meg a „hollandi kopogós” táncszám ötletét; a mesejátékban szereplő kis éjjeli bakternek regamódi kékilampát tudott ígérni a hajdani presház pincéjéből, s ahogy emlékei visszaszálltak így a régi kúriához, látta hirtelen a szilvafőző üstök rettentő nagy főzőkanalait, amelyeket könnyen megtalálhatna, ha utánanéző — fehér szakács-sapkákkal egész kis revüt lehetne összehozni így; aztán van a vitrin aljában egy öreg mandolin, meg egy fémpénzkezelő himzett régi bosnyák pruszlik bugyogóstul, még a nagy spanyol fésűt se sajnálna most valami boldog kis sztártól, biztosan vigyáznak majd mindenre... az asszonyt elragadta az örömszerzés bőkezűsége s mire felocsudott volna, már vállalta a rendezésből ezt is, azt is, amazit is. Később már haragudott magára — eléggé elfoglalt, tevékeny élete nem túlsok szabad időt hagyott ajándéknak; de aztán csak pevetelt s a kedve is megjött megint később, a

keszülődések izguló lázában, — volt úgy, hogy öröme is telt benne, amikor már jól ment minden.

Az intézet képzős-növendékei szép meghívókat rajoltak az óvoda előadására s a kis öreg apaca, hálájának túlaradásában, a kézzel festett meghívók legszebbikét adta az asszonynak:

— Akit legzivesebben lát vendégül nálunk, annak küldje — mondta édes, tiszta, meleg mosolyával. Az asszony bágyadtan megköszönte.

Most ott ült a meghívóval az íróasztala előtt és rábámult. Már rég elolvasta, megkereste mindenütt a fia nevét — vidám kis csoport-jelentékekben háromszor is szerepelt, de csak így, csoportban, másokkal együtt, az asszony maga akarta így és ragaszkodott ehhez — és most mély és nehéz elbámulással tündődött azon: mikor gondolt először arra, hogy az urának megüzenni az előadást: jöjjön el, nézze meg a fiát.

Be sem merte vallani magának, hogy ez a gondolat volt benne már akkor, amikor a nagy-apa tollas tábornok-kalapját azzal a kikötéssel adta oda az előadásra, hogy nem Gabi lesz benne a mesebeli generális. A kis öreg nővér nem győzött csodálkozni.

— Komolyan tetszik ezt gondolni, igazán? Nem fog a kislának fájni, hogy az ő édesanyja, adta a gyönyörű kalapot és mégsem ő játszik benne?

— Eppen azt nem kívánom — mondta komolykodón az asszony, — hogy már most érezze egy tábornoki díszesáko protekcióját. — De nem mert időt hagyni magának a belső vallomáshoz, hogy nem mond igazat; mert nem mondott igazat. Az ura jól emlékszik a családi ereklére, egészen biztos, — még ráismerne a gyermekre, ha meglátja benne...

... Mert ő azt akarta, hogy ne ismerjen rá! Kis, fénylő egérszemére talán nem emlékszik már annyira, hogy meglássa a gyermek mai arcában. Őt év az alig-fakadott bimbó ember-életében nagy idő, a esibe-pihék selymével aranyló sárga hajcsákák szép kis fiústökké sötétítette, az aj-

kacsákak hasadottmeggy-pirosára friss, energikus vonást biggyesztett, talpraállította az egész rugdalódzó, meleg, öntudatlan kis élet-csomagot, kidnyújtotta gerincét, szájaiba fogakat adott és szavakat, értelmének elbűvölő világosságát, megjelenésének egy ötszázados élet minden erejét és gögjét — ő, ismerős erejét és ismerős gögjét, — vajjon vajjon ráismerne-e magára benne?

Beteg csecsemő volt, ványadt, elcsigázott, mulandó kis semmisség, amikor a férfi utóljára látta. A születéskor erős, drága kis kolyók bélsururót kapott és ő, az anyja, hiába beszéltek el-lene, maga mellé vette éjszakára is megint. A szép kis évánci nőrsz majdnem sértődött, de őszinte jóindulattal tiltakozott; az asszony sírt, meg volt rémulve, mellére tette újra a gyereket, azt mondta, inkább vele hal, de most nem választja el. Az ura ezekre a hetekre a dolgozó-szobájában aludt megint... ennek a szobának ajtaját csukta be maga mögött lassan, valami eszelős óvatossággal az asszony, halálössze-fagyott dermedésében egy éjszakának, amikor a gyermek láza váratlanul ijesztően felszökött s ő üresen találva a nőrsz szobáját az urához rohant be, hogy felverje... Még akkor hajnalban egy szanatóriumba ment a beteg gyermekkel; a régi lakásba már nem is ment vissza; az urát soha többé nem engedte maga elé s a férfinak bele kellett törődnie a különélésbe csak a gyermekért üzent egyszer erőltlenül kérielő levélben, hogy látni szeretné. Nem is válaszolt; s már öt éve ennek...

— Hát hadd lássa most! — lángolt föl az asszonyban kegyetlen tüzelő örömmel valami forró bosszúvágy — hadd lássa meg, megmutatom neki most, amikor a legszebb lesz, amióta él, a legboldogabb! Megmutatom, messziről, harmincnyolc másik gyermek között: — itt van a tiéd, nézd meg, válaszld ki! Válaszd ki, ha tudod! Válaszd ki, szeresd, keresd ki magadnak, mondd azt: a fiam, — ha tudod!

Az előadás az első sorban tartottak fenn neki megtisztelő helyet. Nem fogadta el, vadul dobogó szívvel furakodott be a középső széksorok

A spanyol polgárháború elszigetelése költségeiben a szovjet nem hajlandó résztvenni

Eredménytelen tanácskozás a benemavatók bizottságban

Londonból jelentik: A benemavatók bizottság elnöki albizottsága péntek délután ülést tartott, amelyen a spanyol partok ellenőrzésével foglalkoztak. A kiadott jelentés szerint létrejött a megegyezés, melynek értelmében semleges ellenőrző-bizottságot küldenek ki a nyolc legfontosabb spanyol kikötőbe s ellenőrzés alá helyezik mindazokat a kikötőket, amelyek hadianyag-szállítás szempontjából számításhoz jöhetnek. Ez további félmillió font költséget jelent, melynek előteremtéséről a benemavatók bizottságának kell gondoskodnia. Tárgyalta az elnöki albizottság az önkéntesek elszállításának, illetve az elszállítás költségeinek kérdését is. E tekintetben az értekezlet nem tudott eredményt elérni, mert a szovjet részéről nem mutatkozott semmiféle hajlandóság, hogy kivéve részét a költségekhez. Az értekezlet két és félórás tanácskozás után azzal végződött, hogy a vita folytatását kedd délutánra halasztották. A szovjet részéről a költségekben való részvétel eszméjére azt vetik ellen, hogy a szovjet a nemzeti hadseregben harcoló olasz önkéntesek hazaszállítási költségeit még részben sem viselheti. Nem sikerült az ülésen tisztázni azt a kérdést sem, hogy miből fedezték a spanyol szárazföldi és tengeri határok nemzetközi ellenőrzésének megszigorításával kapcsolatban előálló költségtöbbletet.

Az angol kormány diplomáciai lépést tesz a Franco-kormánytól a két angol gőzös elsüllyesztése miatt.

Londonból jelentik: Angol hivatalos helyen megerősítik azt a hírt, hogy az angol kormány utasította salamancai képviselőjét, kérjen felvilágosítást a Franco-kormánytól két angol gőzös elsüllyesztése miatt, azután térjen

vissza Londonba. Az angol képviselő már a jövő hét elején Londonba érkezik.

A spanyol nemzeti csapatok elfoglalták Onda városát.

Salamanca-ból jelentik: A nemzeti csapatok a Teruel és Sagunto város összekötő útjától délre elfoglalták a köztársaságiak állásait és megközelítették Savillont, Varela tábornok

csapatai elfoglalták Onda várost és innen folytatták az előnyomulást déli irányban.

A spanyol menekültek tifuszbizottságát hurcolták be Franciaországba.

Párizsból jelentik: Lapjelentések szerint Puitserda határvárosban tifuszbizottság lépett fel. A járványt a Spanyolországból érkező menekültek hurcolták be. A francia hatóságok intézkedéseket tettek a járvány terjedésének megakadályozására.

Nem igaz a hír

Graziani tábornagy spanyol utjáról.

Rómából jelentik: Olasz hivatalos helyen alaptalannak mondják és cáfolják azt a hírt, hogy Graziani tábornagy az olasz önkéntesek ügyében Spanyolországba utazott volna. Megállapítja a cáfolat, hogy Graziani sohasem volt Spanyolországban. Hozzáteszi a cáfolat, hogy ez az álhír valóságos iskolapéldája a célzatos koholmányoknak.

Hatmillió angol font fegyverkezési kölcsön Törökországnak

Az alexandreti szandzsák-kérdést is sikerült rendezni. Helyreáll a francia-török barátság

Londonból jelentik: Az angol parlamentben törvényjavaslatot terjesztettek elő, amelynek értelmében Anglia 6 millió font kölcsönt nyújt Törökországnak fegyverkezési célokra. Ezen az összegben Törökország a saját védelmére nagymennyiségű hadianyagot vásárolhat Angliában.

Genéből jelentik: A török kormány és a

népszövetségi szandzsák-bizottság között felmerült ellentéteket sikerült rendezni. Tekintettel arra, hogy a francia és a török kormány közvetlen megbeszélések útján oszlatták el a nehézségeket, a bizottság munkája tárgytalanná vált. Ezért pénteken utasítást küldtek a bizottság titkárnak, a Népszövetség közvetlen kiküldöttjének, a bizottság tevékenységének megszüntetésére. Azt hiszik, hogy a bizottság ennek az utasításnak haladéktalanul eleget tesz. Török körökben nagy meglepéssel veszik tudomásul a francia-török tárgyalások eredményét. Minden remény megvan arra, hogy ha szeptemberben Bonnet francia külügyminiszter Ankarába utazik, Kemal Attatürk köztársasági elnökkel megerősíti a török-francia barátságot, amelyet majd konkrét egyezményekkel tesznek teljessé.

Togal

Togal-tabletta biztos hatású mindennemű **hűléses betegségeknél, gripa, rheuma, közhvény, ütődégszába, ideg- és lőtűlésnél.** Togal még idült esetekben is hatásos. 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

közé, hogy fellelhetetlen legyen, hogy meg ne találha, meg ne szólíthassa, aki talán majd meg akar kérdezni tőle valamit. De túlbecsülte az erejét. Az agyoncsigázott, felfeszült várakozástól kavargó rosszullet fogta el, ki kellett mennie a széksorok szélére, mert úgy érezte megfullad. Az ajtót leste egyre... Eljön-e vajjon? Felfigyelt-e a büszke kis meghívóra, beleolvastott-e — s mégha elolvasta is, készletlenül rá leközhetetlen érzés, hogy eljőjön — sejtelve nélkül a gyilkosan kegyetlen játéknak, amelyben részt kell vennie?... Egy-egy pillanatban az asszonyok beneséjébe mart a lelkiismeret, hogy gyermekének ennél az izgatott, ünneplős élményénél majdnem csak kívülről-figyelő immár, — egész láza, izgalma csak az ajtónak szól, amely egyre önti a jövevényeket, csak az nem jön, az az egy, akiért készülnie kellett ennek az egésznek... — s ekkor lélekzete fennakad, vére felzúg vad rohanással az agyára... — a terem ajtajában ott a férfi különös, tanácstalan, kissé zavart mosoly enyhével az arcán. Szétnéz s nem tudja merre menjen, jóformán nem is tudja, hová érkezett. Apa, egy apa itt az apák, anyák mosolygó izgalma mögött... apa, aki eljött látni ünneplő, büszke kis gyermekét — s nem tudja harmincnégy közt — melyik az övé!... — Öt év...

Öt év óta most látja először ezt az embert. Megsápadt azóta; megkomolyodott; — férfiasabbá lett-e vajjon?... Vagy csak megpróbáltabbá... Az asszonynak torkában ver a szíve, csaknem fuldoklik. A férfi az ajtó mellett maradt, innen éppen jól látja. Öt év... A konokul, meg nem bocsátott hűtlenséggel szabaddá vált évek megérték-e neki, hogy elcserelje rajtuk a fiát. Ur-isten, megérték-e, — itt lenne-e vajjon, ha megérték volna?...

A függöny már felment, apró kis gésák tippegnék egy nagy pajzán váza körül, halk, primitív muzsika szól a színpalán mögül, az asszony felajzott feszültséggel figyeli a férfi arcát. Ha nem lenne ennyire próbára téve minden egyes idege, halványan talán mosolyogni is tudna azon a gyermekek kissé zavart türelmen, amellyel a

férfi a színpadra figyel. Látja, hogy időnkint a meghívó műsorára néz, amelyet kezében tart. Az asszony szíve megdobban. A katonajáték... a tollas csakó! Látja a férfi énlékült rezzentését, a feszült figyelmet, amellyel kutatja az idegen gyermek arcát, mozdulatait, odafordított félfüllel, csaknem elnyit szájával figyelő pattogó kis hangját — az ő fia éppen mellette van, a második a sorban, az asszony csaknem felkiált: ne azt nézd! Őt nézd, a másikat, a magadét! A gyerekek cserélődnek, kavarnak a színen, a férfi arcán különös sápadtság kezd előmleni, az asszony keze a görcsösen öklébe szorított zsebkendővel csaknem megmerevedik. Egy mama hozzáhajol, izgatottan, izdadtan és boldogan:

— Ugy-e az az öné ott, az a barna köztűtész?

Csaknem felszíszzen rémületében, csaknem szájára tapasztja megrándult kezét: hallgass, te örült! — Jön a kis bakter a kézilámpával — meg kell, hogy ismerje a férfi, a prészázból való, — idegen gyermek lóbálódzik vele... az övé strázsa-mester a palota kapujában... rettenetes ez az arc, ez a feszülten figyelő, egyre nyugtalanabb, egyre sápadtabb féntárc... Nézz oda, nézz oda — sikoltja belől az asszony — hát nem látod azt a büszke kis kuktát, nem látod, hát nem sugja meg a szíved, a véred, hogy megismerted? A szemét, a hangját, gyönyörű gögös kis száját, amelyik a tiéd, mért kinlódol? Most, most nézd meg, heten állnak egy sorban, egyformák, a negyedik a tiéd, a legszebbik, a legbátrabb... vagy... vagy mind egyformák?...

Az asszonyban bennefúllad a sikoltó hang... mind egyformák... Dermerten nézi a férfit... a végső feszültségig felkínzott arcon egy gyöttrődő, tört vonás vonaglást látja, nagy isten, most, most jött ez rá, hogy mi az, amibe belekerült, hogy mi az, ami vele történik... Egy eltévedt, ke-resgélő, majdnem rémült pillantást kap el az asszony a felriadt szemekből, dacos, szégyenes fájdalomnak érdessé tört keménységét; s a férfi arca e perctől kezdve már nem változik többé. Különös, kemény arc, immár majdnem nyugodt; vert alkunak a titkát takarja, kemény, de szomo-

rú; mozdulatlan. Nyugodtan ül helyén, hallgat, mindent lát, mindent figyel, de nem keres többé. Nem találhatja meg az egyet — az övét. Valamennyiben kell elfogadnia. Sápadt arcának mozdulatlan mosolya: tudottan figyelő, dacossá, szomorúvá vert büszkeség.

Az asszony jéghideg kézzel felcsúszkolt homlokához. Végre... végre felmorajlik a terem, a gyerekek lezönlönek a színpadról, a tömeg az ajtó felé tódul. Az asszony úgy áll helyén, egyenesen, magányosan és magasan, mintha oszlophoz kötötték volna. Mit tett... mit tett... mit tett... Mivel tartozott ez a nap — kinek? Nem tud semmit, nem törődik most semmivel, nem bírja, hogy észreveheti a férfi, a gyermeket lesi, lázasan, sürgető türelmetlenséggel hajszolódik: gyere már, gyere, gyere... A fiucska végre felfedezi őt, kipirulva tör az anyja felé s az asszonyból ekkor egyszerre felszakad a kiáltás:

— Ott, az az ur az ajtónál, mindjárt kimegy... rohanj, rohanj, nagyon tetszettél neki, az egész-ből egyedül csak téged látott — rohanj, csokold meg, rohanj, meg kell tenned, neked tartogatja!

Eszeeveszett izgalommal fordítja az ajtó felé a gyermeket, belódítja a tömegbe, segíti, utána kiált... s aztán elnyit szájával, halálra vert fáradtsággal nézi, hogyan kinálkozik ölére s a gyermek egy mosolygó öreg papnak, aki kacagva emeli a levegőbe a bátor kis kölyköt, az öröm e csokjával eltévedtet és megcsaltat... a tömeg egy pillanatra megtorpan, a gyermek felé siető halálisan fáradt asszony előtt egy pillanatra ott mosolyog az öreg pap, nyakában a gyermekkel és ahogy feléje nyúl, tanácstalan levetséggel és faldalommal, a tömeg sodrából visszafordul a férfi. Szemük villanón egybekapcsolódik, az emberek mennek tovább és ketten maradnak, messze egymástól és egyszerre mégis nagyon közel. Így állnak egy pillanatig és ahogy aztán az asszony magához öleli az üres folyosón a gyermeket és a férfi megindult sutasággal melléjük áll: hárman vannak megint, nagyon egyedül és nagyon együttartozón. A távoli lépcsőn kopog csak elfele az öreg pap botja.

Segíts magadon, az Isten is megsegít!

Látogatás az Építőiparosok Szövetségénél, ahol az idők szavát megértve teljes egységben dolgozik az iparosság érdekei megvédéséért

Oradea. Saját tud. Valamikor a háború-előtti időkben a „peceparti Párizst” jogosan neveztek a „Kávéházak városának” is. Talán egyik hasonló lélekszámú városban sem volt annyi szórakozóhely a különösképpen kávéház, mint az akkori „Nagyváradon.” De ha a békebeli város „kávéházak városa” volt, a mai Oradeát éppen annyi joggal „klubok városának” lehetne nevezni. A főtér minden házában meghúzódik legalább egy „klub” hanem éppen kettő, — de ezeken kívül a város más részeibe is jut belőlük. Mindenkinek megvan a maga külön klubja, ahova eljárni „sikk”, sőt sokak számára valóságos életszükséglet.

Ahol mindenki adott valamit

És mégis nemrég egy új klub nyitott kaput ismét Oradeán. Az új klub a Sas-palota első emeletének egyik háromszobás apartament-jében rendezkedett be, ahol néhány hónappal ezelőtt — mikor még a politikai mozgalmak divatja járta — színesingű ifjusági csoportokat képeztek ki a szélsőséges politika taktikájára. Most a megváltozott idők jeleképpen a színesingű fiatalok helyett egyszerűen öltözött, de annál komolyabb emberek sűrűnek-forognak itt. Iparosok, akik nem a napi politikát, hanem a nehéz, kenyérszerű s alkotó munkát szolgálják. Talán a legnemesebb iparág dolgozói: építőiparosok...

Az egykori jobboldali propagandahelyi-

ségben ugyanis az Építőiparosok Szövetsége rendezkedett be, amely nemcsak hivatalos tevékenységét folytatja, hanem tagjai számára klubhelyiséget is tart fent itt.

Erdemes ide ellátogatni. Az ember egyszerűen meggyőződik róla, hogy ezt a klubot nem „berendezték”, amint az másutt szokásos, hanem valóban saját maga „rendezkedett be.” Nincsenek itt ugyan hatalmas fotelek, amikbe az ember nyakig süppedve elvész, de az egyszerű, komolytónusú berendezés annál kedvesebb a tagok számára. A berendezés minden darabját külön-külön a szövetség tagjai sajátjukból adták össze. Minden szék, minden asztal tehát jóformán magántulajdon és mégis a közösség célját szolgálja.

— Segíts magadon, az Isten is megsegít! — ez a mi jelszavunk... — mondja Fenesi László ügyvezető alelnök, aki végigvezet bennünket a szövetség helyiségeiben. És valóban, a szövetség munkálkodását található mondással nem is lehetne jellemezni. Minden, amit látnak, azt bizonyítja, hogy az oradeai építőiparosság megtalálta a szervezkedés helyes útját. midőn a szövetség tevékenységét a mai formában felújította és folytatja.

A szövetségi székhely három helyiségből áll: játék és olvasóterem, gyűlésterem és iroda. A szórakozóteremben sakkozni, olvasni a farszto napimunka után az iparosok, hátul az irodában pedig buzgó munka folyik.

Egységben és szervezkedésben van az erő

Telefon cseng, írógép kattog, teljes erővel folyik a munka az irodában, amíg a szövetség működéséről tájékoztatnak bennünket.

— A mi szövetségünk az 1900-as évek elején alakult tulajdonképpen — tájékoztat bennünket Singer Endre adminisztratív elnök, akinek a kezében futnak össze a szövetség sokirányú működésének szála. — De a háború miatt hosszú éveken át szünetelt működésünk, később pedig az Ipartestület olyan átfogó szervvé fejlődött ki, hogy az Építőiparos Szövetség működése csak minimális téren mozgott. De azután 1936-ban megszüntették az ipartestületeket és az iparosságnak meg kellett teremtenie azt a szervet, amely pótolja az ipartestület helyét. Így újítottuk fel ismét a mi szövetségünket.

— Éreztük, hogy nagy szükség van az iparosságnak egy tábora való vonására és megkezdtük az építőipari szakmába tartozó szindikátusok beszervezését. Eleinte 4—5 szindikátus csatlakozott hozzánk, ma már 15 szindikátus a tagja az Építőiparos Szövetségnek. Idetartoznak: a mérnökök, építésszek, kőműves-mesterek, asztalosok, kárposok, bádgosok, szobafestők és mázólok, vas- és fémiparosok, cserepezők, villanszerelők, kályhások, kovácsok és kerékgyártók, kővezők, parkettezők, üvegezők, ácsok, kőfaragók és szobrászok szindikátusai.

— Milyen a szervezete a szövetségnek?

— Minden szindikátus megtartja önállóságát és tagként lép a szövetségbe. — hangzik a válasz. — A szindikátusok sajátmaguknak választanak külön vezetőséget, melynek elnökei egyuttal tagjai az Építőiparos Szövetség vezetőségének is. Így tehát közös akarattal és közös erővel intézkedünk minden fontos szakmai kérdésben. A hatóságok előzékenysége folytán rendszeresen megtarthatjuk értekezleteinket, melyeken minden héten számbavesz-

szük az egyes iparágak helyzetét és megbeszéljük azokat a lépéseket, melyeket érdekeink megvédésére tennünk kell.

— Munkaprogram? — kérdezzük.

— Figyelemmel kísérjük a kisiparosság érdekeit érintő összes jelenségeket. A szövetség

A magyar kormány tagjai a főiskolai ifjúságot az időszerű gazdasági kérdésekre irányítják

Budapestről jelentik: Az egyetemi és főiskolai egyesületek vezetői pénteken a műegyetem aulájában értekezletet tartottak. Az értekezleten megjelent Imrédy Béla miniszterelnök és gróf Teleky Pál kultuszminiszter is. Imrédy Béla beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy a magyar ifjúság első feladata, ha valóban be akarja tölteni azt a szerepet, amelyet magára vállalt — a belső revízió.

— Számolnotok kell — mondotta — saját erőitekkel és meg kell tanulnotok számolni a nemzet erőivel is. Meg kell tanulnotok gazdaságilag gondolkodni, de nem szabad elfelejtenetek az

* Tulságosan vérmes embereknel, kiváltképek akiknél az igen nagy nedvdűsság mindenféle kellemetlen tünete, mint gyors elfáradás, elbágyadás, a teltség érzete, gyakran jelentkezik, kitünő hatással szokott járni, ha néhány hétig naponta reggel, éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát.

ellenőrzi és hozza összhangba az egyes szindikátusok munkabérviszonyait, békéltető szerepet visz az iparostagok egymásközötti, vagy a munkaadók és alkalmazottak közt felmerülő viszályok esetén. Irodánk állandóan tanácsot ad minden iparosügyben, tájékoztat az adóügyekről, illetékkivetésekről és más közterhekről. Ezenkívül figyelemmel vagyunk az iparosság gazdasági és társadalmi szervezésére, küzdünk a törvény keretén belül a kontárok ellen és minden sérelem esetén illetékes helyen odahatunk, hogy a sérelmes intézkedések tagjaink javára orvosoltassanak.

— Talán az eredményekről beszéljünk... — vetjük közbe.

— Ó, vannak ilyenek is, — hangzik a válasz. — Különösen mióta Pintér István mérnök úr vette át a szövetség elnökségét. Az ő odaadása és fiatalos tevékenysége mindnyájunkat munkába lendített. Ma már tagjaink száma 600 felé halad, holott egy évvel ezelőtt alig volt 200. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha iparostestvéreinknek tetteikkel bizonyítjuk be, hogy valóban az egységben és a szervezkedésben van az erő. Bátran mondhatjuk, hogy ma már minden iparosügyben a legnagyobb súlyllyal léphetünk fel, mert a hatóságok is látják, hogy munkánk közérdekű és valóban a magottunk felsorakozó iparosság létérdekeit képviseljük, nemzeti ség nélkül...

Látogatásunk befejeződik. Az elnökséget hívják a szindikátusok egyesített ülésére, ahol ismét fontos szakmai kérdésekről esik szó. Az irodában azért tovább folyik a munka, míg a másik teremben üléseznek, a harmadikban pedig napi munkából szabadult tagok szórakoznak...

Öröm látni, hogy van egy olyan klubhelyiség is, melyet nem az élvezethajhászás, hanem a munka és a természetes útját kereső élet hívott létre. (—ád.)

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg- meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

Az „iskolaalapok” kérdéséhez

Írta: DIETRICH JÓZSEF nyug. telekkönyvvezető (Timisoara).

A timisoarai püspökség területén lévő római katolikus iskolák birtoka és tulajdona iránt az állam részéről folyamatba tett lépések körüli vitákban eddig nem történtek végleges döntések, mert a vonatkozó tárgyalások bírósággal befejezést még nem nyertek. De a kérdés még nincs is minden oldalról kellőleg tisztázva.

A Banatban jelenleg érvényben lévő telekkönyvek a múlt század közepe táján lettek helyszínelés útján szerkesztve és az elkészültük után hivatalosan közzételve. A közzététel egyidőben a kellőleg hitelesített telekjegyzőkönyvek telekkönyvek minőségével a közforgalomnak adták át, a telekkönyvi törvény ki lett bocsátva és szintén életbe léptetve, nemkülönben ki lett bocsátva a közzétételi hivatalos hirdetmény, melyben fel lettek szólítva mindazok, akik a hirdetmény kibocsátása előtt szerzett tulajdon, zálog- vagy haszonbéri jognál fogva, akár a fekvőség megjelölése stb. tekintetében a telekkönyvben valamely kiigazítást, kiegészítést, le-, hozzá- vagy átjegyzést igényelhetnek, le-, hozzá- vagy átjegyzést igényelhetnek vélnék, igényeiket a kitiűzött határnapig a telekkönyvi hatóságoknál annál bizonyosabban jelentsék be, mert különben ezen igények későbbben többé nem érvényesíthetők. Fel voltak továbbá szólítva mindazok, akik az 1852. évi legfelsőbb nyiltparancs határozataihoz képest valamely ösiségi vagy zálogviszaváltási jogokat, avagy más címen tulajdoni igényeket már érvényesítettek stb., de a kijelölt időpontnál még hosszabb bejelentési határidő illet, okiratokkal is támogassák követeléseiket. Végül fel voltak szólítva azok a hitelezők is, akik a telekkönyvbe felvett ingatlanokra zálogjogot már nyertek volt, ezt a körülményt is a kitiűzött határidő alatt jelentsék be, mert ellenesetben a korábban szerzett elsőbbségüket elvesztik.

Miután tehát ez a hirdetmény kimondta azt, hogy a bejelentések elmulasztása esetén a vélt vagy fennálló jogokat későbbben a jóhiszemű jogszerezők ellenében érvényesíteni már nem lehet, a kihirdetett telekkönyvek a tartalom tekintetében jogerőssé váltak és így ezekben a telekjegyzőkönyvekben a bejegyzett jogoknak a törlését eredeti érvénytelenség címén többé már nem lehet. Ebből az indokból ki is mondták annak idején a m. kir. Kuria, mint legfőbb ítélőszék, hogy a telekkönyvi törvény 148. §-ára alapított törlési keresetnek a telekkönyvek kihirdetési határideje után már helye nincsen, vagyis: a kihirdetési korai tartalom azután már meg nem támadható.

A Bach-rendszer alatt kiadott s a telekkönyvi intézményre vonatkozó rendeletek pontos és szigorú utasításokat tartalmaznak a telekkönyvi helyszínelés keresztülvitele tekintetében. Mindezek az utasítások a helyszínelési bizottságok által lelkiismeretesen be is tartottak és így az Egyház vagyonát képező iskola-, templom-, plébánia- vagy kántoralap ingatlanok ezeknek a nevére fel lettek véve a telekkönyvbe; ezek a felvételek annakidején senki által a hirdetményi határidő alatt meg nem támadtatván, jogerőre léptek, mint akármelyik más élő személynek a jogos tulajdonát magában foglaló telekjegyzőkönyv állapota, ennél fogva ezek a telekkönyvi felvételek ma már — még ha nem is lennének jogosak vagy helyesek — egyáltalán meg nem támadhatók.

Ez a körülmény igen fontos az egyházi vagyonok tekintetében, mert ezek annak idején jogos birtokoknak lévén megállapítva, a felvétel törvényes is, meg helyes is, tehát az alap még a telekkönyvi törvény 148. §-a alapján sem törölhető, annál kevésbé pedig a telekkönyvi törvény 168. §-a értelmében.

Ardealra nézve a telekkönyvek behozatala az 1867. október 16-án történt miniszteri intézkedésre indult meg. Ugyanezen év novem-

Fogápolás Kalodonttal-Egészségápolás

Beteg fogak az egész szervezetre nézve veszedelmesek lehetnek. Ezért helyes fogápolás, egyben egészségápolás! Használjon ezért állandóan Kalodont fogkrémet! Alaposan tisztítja fogait és megóvja a veszedelmes fogkötőtől. Kalodont az egyetlen fogkrém, mely a tudományosan elismert, fogkötő ellen hatásos dr. Bräunlich-féle Sulforizim-Oleatot tartalmazza.

Most nagy tubusban is kapható

KALODONT fogkötő ellen

Nagy érdeklődés előzi meg a cluji szövetségi kiállítást!

Vasárnap délelőtt lesz az ünnepélyes megnyitás

Clujról jelentik: Nagy érdeklődés előzi meg országos szinten a Gazdasági és Hitelesítő Szövetségének jubiláris közgyűlésevel kapcsolatos szövetségi kiállítást, amely folyó hó 26-án délelőtt 10 órakor nyílik meg ünnepélyes keretek közt. Ilyen jellegű kiállítás még nem volt Ardealban. A kiállítás szövetségi mozgalom közel félszázados múltjáról és a Szövetség 15 éves tevékenységéről fog beszámolni. A kiállítást öt osztályban rendezik meg: a hitel-, mezőgazdasági-, ipari-, fogyasztási- és háziipari szövetségek osztályában, ezenkívül bemutatásra kerül a szövetségi sajtó és szövetségi irodalom is. A hitel- és hitelesítő szövetségi kiállítási osztályban különös érdeklődésre tarthat számot a takarékosági mozgalom anyagi, valamint a legrégebbi szövetségi cluji Gondoskodó Társaság, relíkvái, a 113 éves eredeti alapító okirat, a szövetségi különböző időszakból származó alapszabályai és jegyzőkönyvei, amelyek kronológikus hiány nélkül megvannak. Gyönyörű fényképfelvételekben láthatjuk meg ezen osztály anyaga között a falusi hitel- és hitelesítő szervezetek székházainak fényképeit is.

Rendkívül gazdag anyaggal fognak szerepelni a mezőgazdasági termelő- és értékesítő szervezetek. Ebben a csoportban első helyen a tejszövetkezetek állnak, amelyek száma 130, két központi tejfeldolgozó teleppel. A kiállítás rendezése be fog mutatni egy falusi tejszövetkezetet, teljes üzemi felszereléssel, valamint a tejszövetkezetek és a központi tejfeldolgozó telep produktumait. Részt vesz a kiállítás ezen csoportjában a „Ciuc” fakitermelő szövetségi, a „voluntás” kender és lenfeldolgozó szövetségi, a „Vitamin” paprikatermelő szövetségi, a kibédi malomszövetkezet, a Victoria és Ciuc általános gazdasági szövetségi és még egész sora a különböző mezőgazdasági szervezeteknek. Az ipari szervezetek csoportjában, a kiállítási helyiség szűk volta folytán csak a helybeli ipari szervezetek egy része vesz részt, de helyet szorítottak azért az aradi hőmunkások és salontai csizmadiai termelő szövetségeinek

is. A fogyasztási szervezetek kiállítását a Hangya központ rendezi, bemutatva egy falusi fogyasztási szervezetet, teljes berendezéssel és árufelszereléssel, valamint híres borpincészetének áruját, a közkezdelt „Hangya” borokat, nemkülönben likőr készítményeit. A háziipari szervezetek csoportjában a „Pitvar” és az „Alfa” szervezetek jönnek nagy és gazdag anyaggal. Külön meglepetéssel fog szolgálni a szövetségi sajtó és szövetségi irodalom csoportja.

A kiállítás rendezése éjjel-nappal fáradhatatlanul dolgozik a kiállítás sikere érdekében, amely reméljük nemcsak szövetsézők, de a nagy közönség elismerését is ki fogja érdemelni, erősítőleg fog hatni a szövetségi öntudat és önbizalom fejlődésére és újabb híveket nyer meg a szövetségi gondolat számára.

Lefülelte a rendőrség az antwerpeni kereskedőt, aki üzletkötés helyett arany csempészéssel foglalkozott

Bucuresti. Saját tud. Romániában gyakran megfordult az utóbbi időben Osiás Mayerik antwerpeni kereskedő, akit úgy ismernek, mint akinek nagy összeköttetései vannak a romániai kiviteli cégekkel. Mayerik azonban idővel gyanus kezdett lenni a hatóságoknak, mert gyakori látogatása ellenére nem kötött soha komolyabb üzletet, ami a fővárosban s a nagyobb vidéki városokban való tartózkodását indokoltta tette volna. Figyelnél kezdtek s rájöttek, hogy értékpapírok és aranycsempészéssel foglalkozik. Junius elején újból megjelent Bucurestiben. Behozatalra tilos értékpapírokat hozott, amelyeket itt pecsétekkel akart ellátni s távozásakor aranyat akart magával vinni, amit a párizsi piacon kellett volna elhelyeznie. A rendőrség azonban őrizetbe vette, mikor bucaresti üzleteinek eredményét akarta magával vinni. A gyanúsított mindent beismer.

berében adatott ki a helyszínelésre vonatkozó rendelet, utasítás, szabályzat. Későbbben több, a helyszínelésre vonatkozó rendelkezés történt meg, míg végre magát a telekkönyvi törvényt is — 1870-ben — kiterjesztették Transsylvaniaiára.

A kiöregedett munkások nyugdíjazását készíti elő a kormány

Reformok a munkásgyermek egészségügyi helyzetének megjavítására

Bucurestből jelentik: Mint ismeretes, a romániai munkástörvénykezés egyike a legelőrehaladottabbaknak egész Európában. Alkalmazása azonban sajnálatos hiányokat, hogy ne mondjuk eltelendő mulasztásokat mutatott fel. A jelenlegi kormány különös gondot fordul a munkáskérdés felé, amelynek megoldását Mihail Ralea munkügyi miniszter legfőbb feladatának tekinti.

A munkügyi minisztert többek között a kiöregedett munkások nyugdíjaztatásának problémája foglalkoztatja. Ramadier francia munkügyi miniszter nem sokkal ezelőtt törvényjavaslatot terjesztett be, amely 1500 frank havi nyugdíjat szavaz meg a hatvanöt évet meghalott munkások számára. A nyugdíjat azon munkásoknak is folyósítanák, akik nem fizettek be nyugdíj alapra valamely kamaránál, nyugdíjpénztárnál vagy hasonló intézménynél. A javaslat nagy vitát idézett elő a francia közvéleményben, de a képviselőház eredeti formájában megszavazta a javaslatot. A munkásnyugdíjak kérdése Ralea munkügyi miniszter programján is szerepel. Mindenesetre csak kis fejezete ez a nagy reformoknak, amelyeket Ralea a munkástörvényhozásban készít elő. A munkügyi miniszter most a Dopo Lavoro és Kraft durch Freude munkásszervezeteket tanulmányozza, amelyek ugy Olaszországban, mint Németországban hasznosaknak bizonyultak. A romániai munkásság számára, amelyet Károly király öfelsége magas gondoskodásába vett, új és ígéretesebb horizontok nyílnak meg. Ralea által tanulmányozott reformok révén kielégítő állapotokat fog teremteni a kormány ezen a téren, teljes egyetértésben a munkásszervezőkkel és a munkásokkal. A romániai életet átható új ritmust meg fogja érezni a román munkásság is.

A Munkásbiztosító Pénztár gyermekgondozási centruma másrésztől vizsgálatot vezetett be a munkásgyermek születési és halálozási visz-

nyait illetően. Az adatokat dr. Zavergiu-Teodoru gyűjtötte össze. Megállapítást nyert, hogy Bucurestben 1016 munkáscsalád közül mindössze 274-en laknak saját házában, a többiek berlők, míg 45 család gyárakban lakik. A külvárosok kis és egészségtelen házaiban lakó munkások számára az olcsó és higiénikus lakások építésének kérdése már régen érető szükségesség. A kormány most új alapokon tanulmányozza a kérdést; a munkások építése egyik fejezetét fogja képezni a legfelsőbb gazdasági tanácsban most kidolgozás alatt álló nagy újjáépítési tervnek.

A munkás-anyak gyermekeinek tekintélyes része nem kap sem kielégítő ételmezést, sem megfelelő gondozást és nevelést. A munkás-anyak részben nem tudják táplálni gyermekeiket. Találunk azonban olyan eseteket is — írja jelentésében dr. Zavergiu — midőn bűnös anyák nem akarták gyermekeiket szoptatni és hagyták azokat meghalni, azzal védekezve, hogy a törvénytelen házastárs „nem akart leányt”. A Munkásbiztosító intézetbe beiratkozott asszonyok szülés után hatheti szabadságot kapnak, majd visszatérnek a gyárba. Ki gondolja azonban a gyermeket? Ezer-tizenhat munkáscsalád közül 375-nél asszony a családfenntartó. A gyermekgondozó központ az ipari centrumokban intézményeket akar létesíteni, ahol a munkások elhelyezhetik gyermekeiket arra az időre, amíg ők a gyárakban dolgoznak.

Az illetékes hatóságokat a gyermek táplálkozása is foglalkoztatja, miután a gyermekhalandóság 49,5 százalékban bélzavarok folytán következik be. A fővárosban egyébként a gyermekhalandóság arányát 36,7 százalék. A gyermekek egészségügyi helyzetének feljavítása ugyancsak egyike azoknak a reformoknak, amelyeket a kormány a munkáskérdés megoldásával kapcsolatosan tanulmányoz

Kinai aknák afrikai vizeken

Titokzatos aknák robbannak a szomáli-délafrikai hajó-
járatok útjában. — Eddig egy amerikai magán-yachtot
egy francia luxus-gőzöst és egy német teherhajót
roncsoltak meg a fejröbbanó aknák

MAHÉ (Szechelli-szigetek)
Egyidőben két súlyosan sérült hajó vergődött be az itteni kikötőbe: a Temor nevű amerikai magán-yacht és az Amirante francia személyszállító gőzös. Mindkét hajó kapitánya elmondta, hogy nyílt tengeren, 60, illetve 25 mérföldnyire a szigetektől érte hajóikat baleset. Fényes nappal, a legszebb csendes időben egyszerre hatalmas robbanás reszketette meg a hajókat és óriási víztőlcséért vágta a magasba, a robbanás letépte azokról a vaslemezeket. Különösen az Amirante sérült meg, súlyosan, mert a robbanás gépháza táját érte és csak segédmotorral tudott nagynehezen, félig elsüllyedve, bevergődni Mahéba.

Ezekhez az esetekhez hozzátaloznak egy a reunioni kikötőbe vontatott Kuxhaven nevű német tehergőzös esete is. Ezt a járművet is robbanás tette tönkre oly tengerrezen, ahol valóban nem lehetett várni ilyen alkalmat.

A rögtön bevezetett szakértői vizsgálat megállapította, hogy aknák tépték meg mindhárom hajót. A szakadások tipikus aknarobbanásról tanuskodnak. Mivel a francia hajóhad legutoljára 1933-ban gyakorlatozott a Mascarenák és Szechell-lek környékén, rádiogramban kérdést intéztek Toulonhoz: raktak-e akkor a hadihajók aknákat? A válasz így szólt: egyetlen aknát sem vittünk magunkkal, csupán tizenhét torpedót lőttek ki tengereseink, de mind a tizenhét vaklőtésű volt s a gyakorlatozás után valamennyit össze-szedték!

Ezekután a tengeri térképek tanulmányozásához fogtak a szakértők s megállapították, hogy az aknák a kínai vizekről sodródtak az afrikai tengerbe. Ma csupán a világ két helyén raknak aknákat: Spanyolországnál és Kína előtt. A spanyol aknák számításán kívül esnek, mert amennyiben elszabadulnak vagy a Goli-áramba tu-

nak (ha a lerakás az Atlanti részben történt), vagy az olasz partok felé veszik útjukat. (Ha Barcelona, vagy Valencia előtt kerülnek a vízbe.) Mivel a Golf az amerikai partok felé húz s ereje oly nagy, hogy más áramlás nem lehet rá hatással, nyilvánvaló, hogy nem spanyol aknákról van szó ezúttal.

Vizont az indiai vizek felől egy jelentékeny melegáramlás vezet pontosan az említett szigetcsoportok felé. Már régen megállapítást nyert, hogy a kínai — jelentéktelen — haditengerészet még világháborús eredetű körte-aknákat használ és ezeket bár leborgonyozza, de nem kétséges, hogy a nagy kínai flotta kiszámíthatatlan mennyiségű s gyorsan folyó vízzel könnyedén kitéphetik a kínai partok mentén elég laza tengerfenékről az aknákat és kisodorják azokat a nyílt tengerekbe.

Ezek a régi típusú aknák sohasem kerülnek a víz felszínére, hiszen a rajtuk lógó lánccs és vas-súlyozó ezt nem engedik. Négy-tizen négy méter mélységben lebegnek s így történhetett, hogy a szobanforgó hajók éberszemű kormányosai semmit sem láttak a vizen, mégis nekivezették hajóikat az aknáknak.

Reunion most igen sürgősen aknaszedőhajókat kért Franciaországból és ugyanakkor Dél-Afrikából is kifutott négy ilyen gőzös, hogy megtisztítsa az afrikai vizeket a kínai vendégektől. Addig is megváltoztatták a szomáli-délafrikai járatok útirányát: a hajók, melyek eddig Madagaszkárt keletről hagyták el, átmenetileg a Mozambik-úton közlekednek.

* Titok. Nők tisztá teintjüket gyakran csak annak köszönhetik, hogy emésztésükre kellő figyelmet fordítanak. Darmolt használjon Ön is! Hatása kitűnő

Híres emberek

*

LINCOLN

Lincoln elnök egy Mac Clellan tábornokkal folytatott megbeszélése folyamán kifogásolta a tábornok politikáját.

— Akkor hát ön bolondnak tart engem?

— Egáltalában nem — felelte nyugodtan Lincoln s pillanatnyi gondolkodás után mosolyogva hozzátette: — Lehet azonban, hogy tévedek

BALL

Ball Róbert csillagász egyszer meglátogatta egy nagy angol cérnagyárat. A tulajdonos aki körülvezette a gyárban, büszkén magyarázta neki, hogy vállalata olyan nagyszabású hogy mindennap 155 millió mérföld cérnát bocsát a piacra.

Bell figyelmesen hallgatta, aztán elővette jegyzőkönyvét, számolt, pár másodpercig írt s aztán a gyáros elé állott:

— Önnek akkor 200 esztendeig kellene gyártania egy olyan cérnaszálat, amely az ön gyáráról összekötné a legközelebbi állócsillaggal!

MENZEL

Menzelnek egyszer egy hölgy rajzot nyújtott át, kérve, hogy bírálja meg azt. A rajz a császárnét ábrázolta. Nézi Menzel a rajzot s kérdi:

— Kit ábrázol?

— A császárnét

— Hm, a császárnét... — ismételte Menzel elgondolkozva. — Tudja, én nagyon alacsony vagyok s mindig alulról látom a császárnét. Ön viszont nagyon magas s mindig felülről látja. Hogy tudhassam hát, hogy a rajz hasonlít?

MAHLER

Mahlernek, a bécsi opera volt igazgatójának meg kellett volna újítania az egyik énekesnő szerződését. De nem újította meg s az énekesnő kérdésére, hogy miért nem, ezt felelte:

— Idegesítenek ezek az örökös szemrehányások...

— De bocsánat, igazgató úr, én sohasem teszek szemrehányást!

— Ön nem, de a közönség.

HINDENBURG

Hindenburg mindig nehezen szánta magát, hogy ruhát próbáljon a szabójánál. Egyszer, mikor megint bele kellett nyugodni az elkerülhetetlen tortúrába, békélenkedve mondta a szabójának:

— Mire való az ilyen próba? Egy egyn ruha vagy paszol, vagy egyáltalán nem paszol

PETER ALTENBERG.

Egy felfülvalkodott újságíró egyszer egy többnapos távollét után megint odaült Altenberg törzsasztalához a bécsi Central-kávéházban.

— Tudjátok mit csináltam ezalatt az idő alatt — kérdezte. — Dolgoztam, mint egy ökör!

— Igaz! — bizonyította Altenberg. — Olvastam minden sorodat.

MONIN abbé:

Szól az arsi szent

Vianney szent János az isteni kegyelemű, áttitott csodáshatású arsi plébanos beszédéből, oktatásából, tanácsaiból gyűjtött össze egy remek csokrot Monin abbé, melyet Vácz Jenő S. J. fordított le francia eredetűből magyarra.

Az arsi Szent csodás hatása még most is él és frissen hat a betűkön át is a lélekre — tanácsai, tanításai egyszerűek és örökzések, mint minden, ami természetfeletti eredetű.

A csodáshatású nagy Szent munkája megbecsülhetetlen lelki értéket nyújt az olvasónak. A 192 oldalas munkát az arsi Szent művészen megrajzolt profilla ékíti.

Ara kartonkötésben 90 lel és portó.

Megrendelhető könyvosztályunkban

HIREK

MAGYAR LAPOK
Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 600, félévre 400
negyedévre 210, egy hónapra 70 lej.
Magyarországon: Egész évre 90 P., félévre 50 P., negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037-
Telefon: 12-27.

Cluj szerkesztő: **dr Sulyok István**
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt nyugati szél, vasárnap délután 1-2 helyen zivatar, a meleg tovább tart.

MIHÁLY NAGYVAJDA MEGLÁTOGATTA EGYIK TANULÓTÁRSA BANATI OTTHONÁT. Timisoara. Saját tud. Mihály nagyvajda öt tanuló társával és több tanárral tanulmányi kirándulásra érkezett a Banatba. A kirándulás során meglátogatta Baile Erculanét, ahol többek közt pisztrángra halászott. Kísérétével ezután Petric községbe utazott a trónörökös, hogy egyik iskolatársának atyját, Jurghescu György tanítót meglátogassa. A község, ahová Mihály nagyvajda ellátogatott, mindössze háromszázötven házból áll és ezernégyszáz lakosa van. A lakosok már az országútakon virágokat és fűvet szórtak a királyi vendég elé és a községben diadalkapuvál, mozdúrrogtatással és harangszóval fogadták a trónörökösöt. Mihály nagyvajda megtekintette a tanító gazdaságát, meguszonászott, majd továbbfolytatta útját. Hazatérőben megtekinti a Kazán-szorost is.

Tizenegy embert harapott meg a veszett kutya. Brasov. Saját tud. Az elmúlt nap a városban egy veszett kutya garázdálkodott, amely 11 embert mart össze. Ezek között egy Moravetz Margit nevű 12 éves leánykát nyakon harapott meg a kutya. A veszett kutya garázdálkodásának egy rendőr vetett véget, aki revolveréből öt golyót lőtt az állatba. A megmart egyéneket beszállították a cluji Pasteur-intézetbe.

KISIKLOTT A BERLIN-BUCURESTI GYORSVONAT. Varsóból jelentik: A berlin-bucuresti gyorsvonat Bievenov közelében, nem messze Krakótól, kisiklott. A vonat ugyanis hibás valóállítás következtében mellékvágányra futott. A mozdony és néhány kocsi felborult. Egy utas súlyosan, négy könnyebben sebesült meg.

FIZETIK A NYUGDIJAKAT ORADEÁN. Oradea. Saját tud. Az oradeai pénzügyigazgatóság nyugdíjigosztályán nyert értesülésünk szerint hétfőtől kezdve a szokott sorrendben kifizetik a június havi nyugdíjakat. A nyugdíjigosztály főnöke ezután is felhívja a nyugdíjasokat, hogy mindenki haladéktalanul adja be a könyvét, szabályszerűen kiállítva és sajátkezűleg aláírva. Azok, akik nem töltötték ki a nyugdíj-könyvüket, csak a rendes nyugdíj-fizetés után kapják meg járandóságukat.

* A gyakran visszatérő fejfájás, szédülés és szívdobogás nagyon sok esetben megszűnik, ha egyideig naponta reggel éhgyomorra és esetleg este lefekvés előtt is egy-egy fél pohárnyi természetes „Fzene József” káserüvizet iszunk. Kérdezze meg orvosát.

A VOLT NÉMET CSÁSZAR LOCARNOBA KÖLTÖZIK. Hír szerint II. Vilmos császár, a német birodalom volt uralkodója, Locarnóban villát vásárolt azzal a szándékkal, hogy állandóan ott lakjék. A császárnak orvosai tanácsolták, hogy melegebb klímájú vidékre költözzék.

Zürichi zárlat. Párizs 12.14 fél, London 21.60 fél, Newyork 435.50, Brüsszel 73.95, Milánó 22.90, Amszterdam 241.35, Berlin 175.50, Prága 15.10, Varsó 82, Belgrad 10, Bucuresti 325.

Ez az én vonatom...

mondja a gyermek, amikor játszik — azonban Ön, amikor fájdalmai vannak, nem szabad bebeszéljen önmagának semmit. Hiába mondja az utánzat használatokor „ez épp oly jó mint az aspirin”, a hatás elmarad; mert csak a valódi aspirin garantálhatja a gyors és biztos hatást és a tökéletes ártalmatlanságot.

ASPIRIN
TABLETTA

csak a „Bayer” KERESZTTEL valódi!

KÖRMENET ORADEAN VASÁRNAP DELUTAN JÉZUS SZENTSEGES SZIVE TISZTELETÉRE. Az oradea-olosighi Szent Lélek plébánia értesíti az egész város katolikus lakosságát, hogy 26-án, vasárnap délután fél 7 órakor rövid ájtatosság után megtartják, miként a múlt évben is, a Jézus Szíve körmenetet. Minél nagyobb számban vegyünk részt rajta.

* **Láposy Erzsébet zenetanár** nyári szabad-ságidejét itthon tölti a néhány tanítványt vállal. Oradea, Str. Simeon Stefan No. 20.

AZ UJ MAGYAR KÖVET VI. GYÖRGY ANGOL KIRÁLY ELŐTT. Barcza György, az új londoni magyar követ, péntek délben nyújtotta át megbízó levelét György királynak. Az ünnepélyes aktusnál lord Halifax is jelen volt. A megbízó levél átnyújtása után a király beszélgetést folytatott a követtel.

BÁILE

Episcopesti Gyógyfürdő és üdülőhely

Oradea mellett

600 év óta használják eredménnyel 42° kénes rádiumos hőforrásait reuma, köszvény, csúz, ischias, trombozis, valamint női betegségek ellen.

Iszapfürdő ferró iszapakkolások szakorvos vezetésével.

Lakás, gyógy vagy hullámfürdő háromszori ét-lapszerinti étkezés!

Május	lei 160—180 naponta
Június	180—200 "
Julius—augusztus	200—240 "
II. oszlt. penzió	120—150 "
Gyermek 12 éves korig	120—140 "

Orth. kóser étterem és vasuti kedvezmény
Elsőrangú zene. Cursalonban minden este tánc, tombola, verseny tekepálya.
Románia egyetlen hullám fürdője.

Ismét bezárták a satumarei Polgári Társas-kört. Saját tud. Három hónappal ezelőtt a satumarei állambiztonsági hivatal főnöke, felsőbb hatósága rendelkezése, megjelent a Polgári Társas-kör Mihai Viteazul-utcai székházában és a helyiségeket lepecsételte. Az egyesület több ízben küldötteséileg jár Coman Simion ezredes-pre-fektusnál, aki azzal a kikötéssel, hogy a vezetőség többszáz új tagot köteles felvenni, a pecsétet eltávolította és a helyiségeket a Társas-kör tagjainak rendelkezésére bocsátotta. A választ-mány később úgy határozott, hogy a tömeges tagfelvételnek nem tehet eleget s ezt a profektus-nak is a tudomására hozta. Pénteken délelőtt az állambiztonsági hivatal újabb rendelkezést kapott, amelynek alapján a Polgári Társas-kört ismét bezárták.

ÖTVENKÉTMILLIÓS MEGTAKARITÁS. Timisoara. Saját tud. A város múlt évi zár-számadását most készítették el. A bevételek végösszege négyszáznegyvenhárom millió, a kiadásoké háromszázkilencvenegy millió lei. Így tehát ötvenkét millióval haladják meg a bevételek a kiadásokat.

Halálra verte ivótársát egy braşovi munkás. Saját tud. Baló Béla munkás mulatozás közben összeveszett Sipos József nevű ivótársával. A vita verekedéssé fajult és Baló úgy elverte Si-post, hogy azt súlyos koponyaalapi töréssel szál-ították kórházba. Állapota reménytelen.

Lakatos Ottó dr., aradi minorita plébános aranymiséje

Bensőséges, lélekemelő ünnepségre készül az aradi Minorita rendház s vele együtt a vá-ros egész római katolikus társadalma. Vasár-nap június 26-án mondja ugyanis aranymisé-jét Lakatos Ottó dr plébános, kiérdemesült rend-főnök, szentszéki tanácsos, a minoriták plébánia-templomában. Az a fél évszázad, amely Laka-tos Ottó dr első miséje óta lepergett a jubileu-mához érkezett főpap életében, a kötelességtel-jesítés, a hitélet és jótékonyág terén való fá-radhatatlan buzgólkodás ötven esztendeje volt s eredményét mi sem jelzi jobban, mint az a szeretet, megbecsülés és rajongó tisztelet, amellyel hívei a most megtartandó arany-miséje elé tekintenek. Az aradi római kato-likus egyház papi és világi vezetői egyaránt mindent elkövetnek, hogy a lezajló ünnepség olyan szép és olyan feledhetetlen legyen az ál-dásos munkásság után jubileumához érkezett Lakatos Ottó dr részére, mint amilyen mélyen és feledhetetlenül ő bevészte nevét nem csupán az aradi minorita egyház történetébe, de a hí-vek lelkébe is.

Hontalanná vált, mert nem tett eleget a tör-vényben előírt kötelezettségeinek. Cluj. Saját tud. A közigazgatási bíróság a legutóbb megtartott tárgyalási napon értékes döntést hozott az ál-lampolgárságok felülvizsgálatával kapcsolatosan. Stepak Abrahám targumuresi ékszerész az 1903. év óta él Transylvannia területén anélkül, hogy állampolgárságának elismeréséért folyamodott volna. Amikor a román államhatalom átvétele a csatolt területeken megtörtént, az ékszerész akkor sem kérvényezte állampolgárságának elismerését. Így helyzete tisztázatlan maradt, annak ellenére, hogy neve a választói névjegyzékben is szerepelt, sőt az azóta megtartott választásokon többször szavazott is. Az állampolgársági jogok felülviz-szálatáról szóló rendelet törvény megjelenése után Stepak Abrahám kérte Targu-Mures város veze-tőségétől, hogy vegyék fel őt is az állampolgárok névjegyzékébe. A városi tanács azonban a kérés teljesítését megtagadta azzal az indoklással, hogy bár Stepak Abrahám 35 év óta tartózkodik Transsylvania területén, soha egyetlen banit sem fizetett és soha semmivel sem járult hozzá a vá-rosi közterhekhez, következésképpen nem is sze-rezhetett Targumuresen illetőséget. Az ékszerész a városi tanács határozatát megfellebbezte a cluji közigazgatási bírósághoz, amely megállapítva azt, hogy Targu-Mures polgármesteri hivatalának elutasító végzése törvényes rendelkezésen alap-szik, elutasította Stepak Abrahám fellebbezését és nem teljesítette az állampolgársági névjegy-zékbe való beírása iránt támasztott jogigényét.

Három súlyos szerencsétlenség tör-tént egy nap alatt Brasovban. Saját tud. A brasovi repülőgépgyárban eddig még isme-retlen okból egy forró vizzel telt kazán fel-robbant és három munkást súlyosan megsebe-sített. Ezek közül Căruţasu Vasile és Băncila Andrei munkás állapota életveszélyes. Az el-múlt 24 óra alatt két másik súlyos szerencsét-lenség is történt és pedig a vasuti állomáson. Marin Iancu 44 éves mozdonyvezető fel akart ugrani egy mozgásban levő szerelvényre. A szerencsétlen ember megcsuszott és a kerekek alá került, amelyek életveszélyesen összeron-csolták a hallát. A második szerencsétlen-ségnek az áldozata egy Papejencza Jakob nevű esztergályos, akit egy tolatómozdony kapott el sebesített meg súlyosan

Buziás gyógyfürdő (Román) (Nauheim)

Természetes, pártlan szénsavas, radioaktív aós, vasas forrásvizekkel. Biztos gyógyhatás és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység és izomcsusz, hólyaghurut és kimerülése idegesség esetén.

Szív a változatos zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes) eseteiben a legjobb eredménnyel.

Női betegség Ivókurák szakorvosi orvosi, kezelés.

Kitűnő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás penziók mérsékelt árákkal.

Modern napfényes szabad uszoda. A CFR vonalain utazási kedvezmény. — Allandó katonazene.

Pausálárak az „Európa” utazási irodák útján. **Fürdőidény május 15-től október 1-ig.**

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld; Muschong Buziási Gyógyfürdő R.T.

FÜRDŐIGAZGATÓSÁG, BUZIAS, BANAT.

Beszüntették a vágást a satumarei mészárosok. Saját tud. Jelentették, hogy Nisulescu Dumitru törvényszéki elnök, Satumare város polgármestere hatalmi szóval, az armegállapító bizottság véleményezése ellenére, négy leivel leszállította a hús árát. A mészárosipari szindikátus a polgármester intézkedését magára nézve sérelmesnek találta és ezért a mészárosok már pénteken nem vágta meg a marhát. Ennek következtében a satumarei piacra eltűnt a marhahús. A mészárosok ilyen formában tüntetnek a polgármester árleszállító intézkedése ellen.

Súlyos kártérítésre kötelezte a fővárost az itélőtábla a cotroceni-i szerencsétlenség miatt. Bucuresti. Saját tud. A bucuresti tábla a cotroceni-i szerencsétlenség 34 áldozatának kártérítést ítelt meg a fővárossal szemben, összesen 6.655.000 lei értékben. 13 áldozatnak 5-től 80 ezer leig ítelt meg kártérítést, ötnek 100.000 leit, egynek 120.000 leit, négynek 200.000 leit, egynek 250.000 leit, egynek 300.000 leit, kettőnek 400.000 leit, kettőnek 500.000 leit, egynek 600.000 leit, egynek pedig 900.000 leit.

* A Togal csodálatos jó hatása! „A háború alatt szerzett rengeteg hülésem gyógyítását sok, számtalan gyógyszerrel próbáltam enyhíteni, de sajnos, ezekkel a szerekekkel csak rövid ideig sikerült a fájdalmakat enyhíteni, míg végre egy jó barátom ajánlata az Önök által gyártott „Togal” pasztillákat vettem igénybe és igazán csodálatos jó hatást végeztek rajtam, mert a gyomrom nem rontotta meg, a szívem nem izgatja fel és a fájdalmakat csodálatosképpen szüntette, úgy hogy nemcsak szüntette a fájdalmakat, hanem teljesen ezek a türethetetlen szaggatások elmaradtak és egészen könnyen érzem magamat: ezen tapasztalatok után mindenkinek a legbiztosabban ajánlom. Herczeg Sándor, Cluj”. — A Togal gyors és biztos hatású gyógyszer reuma, köszvény, idegszába és hátizomfájdalmak, álmatlanság, spanyolnátha és huzagsavat, baktériumölő, tehát a bajt gyökerében támadja meg.

POKOLGÉPES MERÉNYLET EGY PETROLEUMFORRÁS ELLEN. (Mexikó). Az egyik petróleumforrás ellen pokolgépes merényletet kényszerített. A robbanás nyolc munkást darabokra tépelt.

UTÜGYI VILÁGKONGRESSZUS BUDAPESTEN. Hágából jelentik: Az útügyi világkongresszus elhatározta, hogy legközelebbi értekezletét 1942-ben Budapesten tartja.

Friss lesz teste lelke, ha lehüti valódi Dianával!

Szopos Sándor és Tóth István festőiskolájának nagyszerű képzőiskolája. Cluj. Saját tud. A Szopos Sándor és Tóth István kiváló festőművészek vezetése alatt álló rajz- és festőiskola növendékei most rendezték meg szokásos évi kiállításukat az unitárius kollégiumban. A kiállításon rengeteg rajz és festmény került bemutatásra és a sok tehetséget eláruló képek alkotói között ezúttal nem is lehet különbséget tenni, ami kétségkívül mestereiket dicséri. A kiállítók sorából a legtöbb rátermettséget és erőteljes tehetséget árulnak el Bedő Ibolya, Földes Edit, Hepper Magda, Csányi László, Boldur Julia, Nagy III. Nagy Magda, Nagy Éva, Friedmann Ágnes, O. Fekete Margit, Dienes Éva, Czinczár Éva, Hum Gyula, Fischer Ernő és Halász E. De nem sokkal maradnak mögöttük Gál Ilona, Herepei Judit, Hoffmann N., Kardos László, Rajka László, Szabó Éva, Jánosy Magda, Gombási Sándor, Póczy Bozó, Farkas Edith, Tóth Piroška, Glodits Gitta és Márkus András. Dícséretet érdemelnek Máthé Márta, Derzsy Zoltán, Kánitz József, Grün Zoltán, Haltrich Ferenc, Orbán Károly, Goldmann Eszter, Herczeg J. és Chindea Margit művei is. A két művész tanár pompás felkészültségű irányítással végzik az iskola vezetését és így a legteljesebb reményünk meg van arra, hogy a fent felsorakoztatott nevekkel igen sokszor fogunk még találkozni tárlatokon, vagy más egyéb művész teljesítményt nyilvánosságra hozó alkalomadtán.

(—s.)

Agyonsújtott a villám egy szénaboglyába buji kislányt. Satumare. Saját tud. Tegnap d. u. négy órakor borzalmas erejű jégvihar vonult végig a satumaremegejei Botiz, Odoreu és Seini községek határa felett. A viharfellegekből gámboltozás nagysága jég hullott és a körülbelül 15 kilométer hosszúságban és néhány kilométernyi szélességben elverte a vetést. A vihar Jobj község határában halálos áldozatot is követelt. Pálfi János jobji gazdálkodó három gyermekével a határban szénát gyűjtött, amikor megérkezett a szélvész. Mindnyájan szénaboglyák alá menekültek a hatalmas zapor elől. A gazdálkodó 15 éves Juliska nevű kislánya elhagyta hozzátartozóit és egyedül menekült az egyik boglya árnyékába. Amikor a vihar elvonult, Pálfiék keresni kezdték a kislányt, aki kiáltásaira nem válaszolt. Keresésére indultak és a szénaboglya alatt borzalmas látványt találtak a szemük elé. A boglyában szénáigye találtak meg a 16 éves leányt. A szerencsétlenséget, mint kiderült, a boglyába lecsapó száraz villám okozta. Egyébként a Seini község déli részén fekvő szőlőkben is kárt tett a jégverés.

AZ ORADEAI REFORMÁTUS KÖR DALKARA vasárnap este 9 órai kezdettel zászlóavatál-ünnepet tart a Református Kulturpalota dísztermében. Az avatási-ünnepség után reggelig tartó tánc következik.

Nyaraljunk a Fekete-tengeren!

Lapunk utazási osztálya három társas-nyaralást rendez a Fekete-tenger legszebb fürdőjére. — Kényelmes utazás, nagyszerű ellátás, olcsó részvételi díj!

A nyári hónapokat mindenki üdülésre és szervezete felfrissítésére szokta felhasználni. Egy egész év gyöttrődését, megpróbáltatásait és gondjait igyekszik az ember elfelejteni a nyári pihenő alatt. Ezért a szabadságidőt olyan körülmények között kell eltölteni, hogy az valóban felfrissítést és ujjászűtelést adjon embernek.

A közönség nagyobb része azonban éppen akkor a legtanácstalanabb, amikor üdülésének módját kellene megválasztania. Valóban sok szempontra kell figyelemmel lenni. Elsősorban pihenés kell a szervezetnek, másodsorban gyógyulás és erőtújítás. Mindezeket pedig úgy kell megkezelni, hogy a mai súlyos kereseti lehetőségek között a dolgozó ember zsebe el is bírja. Jól, egészségesen, üdítően és főképpen olcsón kellene tehát nyaralni.

Lapunk utazási osztálya a nagyközönség segítségére akar sietni azért, hogy mindenki számára hozzáférhetővé teszi az olcsó és üdítő nyaralást a Fekete-tenger partján.

Mivel nem mindenki kaphatja meg egyidőben szabadságát, utazási osztályunk a nyár folyamán három térségi kirándulást szervez.

Az első csoport-utazás július 16-án indul, a második augusztus 2-án, a harmadik pedig augusztus 16-án.

Minden egyes nyaralás 12 naphoz áll, amiből utasaink 10 teljes napot tartózkodnak a Fekete-tenger gyöngyén, a világhírű Carmen Sylva fürdőhelyen. A nyaraló csoportok Oradeáról indulnak, de csatlakozni lehet utközben Clujon és Braşovban is. Az utazás harmadik osztályú gyorsvonaton történik és utasaink tartózkodási ideje alatt a legkiválóbb ellátást kaphják Carmen Sylva, ahol ardeseli kiszolgáló személyzet és magyar konyha áll rendelkezésükre.

Minden egyes 12 napos nyaralás részvételi díja személyenként 3.650 lei.

A részvételi díjban a következők foglaltnak:

1. Vasúti költség gyorsvonaton Oradea állomástól Carmen Sylváig és vissza.
2. Utasok szállásoltatása Carmen Sylva állomásról szállodáig és vissza.
3. Tíznapos teljes ellátás kétágyas szobában napi háromszori étkezéssel, összes kiszolgálással

* Leendő anyák, akiknek különös gondtal kell arra ügyelniük, hogy bélműködésük rendben legyen, ezen célt úgy érhetik el, ha időközönként reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát.

KERESZTREJTIVÉNY MEGFEJTÉS. A 24. számú keresztrejtívnyét megfejtették: Lázár Béla, Derzsy Zoltán, Szabó Józsefné, P. Réthy Apollinar, Glósz Edith, P. Darvas Venanc, Lukács Sándor, Zonda Magda, Labud István, Győri Magda, Papp Mózes, Seri Andor, Medves Margit, Sieni Katalikus Leányegylet, Buszk Géza, Móra Mihály és Bappert Lajos. A 25. számú keresztrejtívnyét megfejtették: Papp Mózes, Labud István, Zonda Magda, P. Darvas Venanc, Dávid József, Glósz Edith, P. Réthy Apollinar, Szabó Józsefné és Derzsy Zoltán. A megfejtett sorsolásunkon jutalomkönyvet Győri Magda és Dávid József nyertek.

Vulturii-Sasok Turista Egyesülete július 6-án kirándulást rendez a csodaszép Stana de Valera. Iad völgyig autóval, onnan iparvasuton a vadregényes Jad völgyén a Jadolina és a Szerenád vízesések mellett elhaladva érkezik a kirándulók csoportja Bihar világhíres üdülőtelepére: Stana de Valera. Onnan még kisebb kirándulások lesznek a környékre. Indulás vasárnap (július 6-án) reggel fél 4 órakor. Részvételi díj 100—120 lei. Jelentkezni lehet Mocsary irógépkereskedőnél (Oradea, B-dul Regele Ferdinand 13). Gyenge ékszerésznél (Str. Alexandri 12.) és az Egyesületnél délután 6 és 8 óra között.

Az Este-Sun Atlétikai Club felhívja mindazon atlétáit, akik a folyó hó 19-én megtartott kerületi bajnokságon résztvettek, hogy folyó hó 26-án délelőtt 10 órakor a tiszeletdíjak és bajnoki érmek átvétele végett, a gyár helyiségében okvetlenül jelenjenek meg. Egyben a gyár pályáján treníngent tartunk.

díjak, községi és állami taxák és kurtaxák.

4. Az egész tartózkodás alatt tengeri fürdőzés és hideg iszapfürdő.

Meleg iszapfürdő külön fizetendő, de minimális díjazással.

Azok számára, akik Clujon csatlakoznak, a részvételi díj 3575 lei, akik pedig Braşovban 3300 lei.

Mit kap az utas pénzéért?

A lapunk nyaralási akciójában résztvevő utasok mindenekelőtt olyan ragyogó nyaralásban részesülnek, amit egyénileg a részvételi díj kifizetéséből sem tudnának elérni. Utasainkat a Fekete-tenger legszebb és legmodernebb fürdőhelyére visszük, ahol a gyönyörű szép tenger, a nagyszerű és tengeri levegő, a napnak itt található ultraviolett sugarainak ható ereje, a világhírű jódos iszapfürdők mind olyan gyógytényezők, amelyek valósággal kicserélik és újíják meg az emberi szervezetet. De Carmen Sylva nemcsak pihenni és gyógyulni, hanem szórakozni is lehet. A román tengerpart legszebb kaszinója éppen Carmen Sylva van, ahol a nyári időnyben teljesen világvárosi élet folyik. A környék kitűnő kirándulásokra alkalmas és tele van török emlékekkel.

Utazásunk mindvégig kényelmes, bőséges gyorsvonati kocsikon történik, a legkedvezőbb összeköttetés felhasználásával. Résztevőinket Carmen Sylva ardeali vezetés alatt levő legjobb szállodáiban helyezük el, ahol mindenki egészen otthonosan fogja érezni magát. Az étkezés magyar konyha szerint történik.

Kérjük olvasóinkat, hogy akik ezen a pompás nyaraláson részt akarnak venni, részvételi szándékukat indulás előtt hat nappal,

az első csoportnál tehát legkésőbb július 10-ig jelentésük be lapunk utazási osztályánál.

Jelentkezés alkalmával a részvételi összeg felét is le kell fizetni, másik felét pedig indulás előtti napon kell kiegyenlíteni.

Akiknek nincs idejük a csoportutazással együtt tartani, azok egyénileg az indulási időponttól függetlenül is elutazhatnak. Ilyen egyéni utasok számára 10 napos teljes tartózkodásra a részvételi díj 3900 leibe kerül. Az egyéni utazásokra bármikor lehet jelentkezni utazási osztályunknál.

A nagy angolszász békeapostol: NEVILLE CHAMBERLAIN

Érdekességek az angol miniszterelnök életéből

Irta: Csiszár Béla

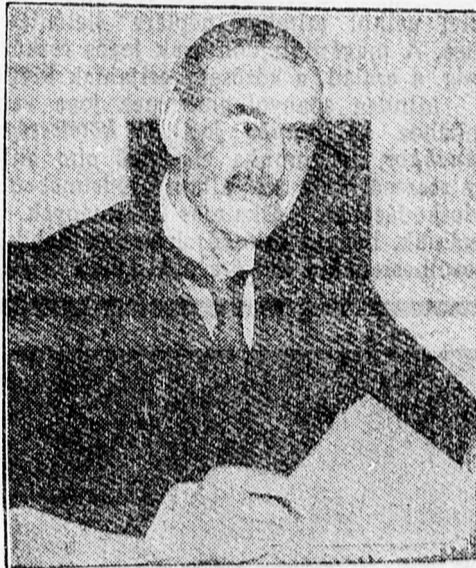
A világ sajtója most újból Chamberlain angol miniszterelnök nevétől hangos. Legújabb békeakcióját, amely a spanyol kérdésnek egyszersmindenkorra való megoldását célozza, általános örömmel fogadják mindenütt, ahol békeszerető emberek élnek s azt óhajtják, hogy végre nyugalom jöjjön létre ebben a kérdésben s a sokat szenvedett Spanyolországban jusson teljes diadalra a keresztény és nemzeti gondolat.

A spanyol kérdés oly régen zavarja már a nemzetközi életet, hogy az emberek már nem is szívesen hallanak felőle. Az eddigi békítő akciók teljesen kilátástalannak és céltalannak bizonyultak. Csak egy ember nem vesztette el kedvét s fáradhatatlanul új terveken, megoldási módokon törte a fejét: Chamberlain miniszterelnök. Az angolszász világ e nagyszabású békeapostola és külpolitikai lángelméje most újból nekigyürkőzött a hatalmas feladatnak, békét teremteni spanyol földön! A világ csodálkozással látja ezt a töretlen erőt, ezt a nagyfokú kezdeményezési készséget, az irányító akarat és a nagyszabású diplomata egyéniség szerencsés összetalálkozását. Bizonyosra veszik, hogy ez az ember azután igazán ősi diplomata családból származott, remek diplomáciai nevelést kapott s eddigi politikai és magánéletében számtalan alkalma és találkozása volt a külügyekkel. Mert hiszen másként hogyan sajátíthatta el képességeit és hol kaphatott ösztönzést tehékeny diplomáciai munkára és ennyi csüggedetlen békeakcióra?

Pedig ha tudnák... ha tudnák, hogy az angol államférfinak szerény és szegény cipézek, iparosok voltak az ősei, maga Chamberlain egészen hatvanegynéhány éves koráig egy szer sem foglalkozott hivatalosan külügyekkel, ha tudnák, hogy jóideig posta-, majd közegészségügyi s végül pénzügyminiszter volt, még előbb vidéki polgármester, ifjú korában pedig a gyarmatokon élt és kereskedelmi üzleteket kötött, majd atyja cipőgyárában volt gyártási felügyelő...! Neville Chamberlainról még atyjának sem volt jó véleménye. Azt tartotta fiáról, hogy nehézkes és lassu ember, az életben nem viszi sokra, amolyan „hátulülő” ember lesz egész életében. A bátyja, Arthur Chamberlain? Az igen. A sokra viszi majd. Ennek megfelelően az remek nevelést kapott, a legkiválóbb helyeken és kollégiumokban tanult s az apa simává olajozta előtte az érvényesülési utját. Igaz, felvitte az idősebb fiu a külügyminiszterségig is, de miniszterelnökségig soha sem jutott. Művét, a locarnói egyezményt pedig halálra ítélte és eltemette az élet.

A fiatalabbik fiu tehát jelentős handicappal indult az életbe. Mig bátyját hálványozta vele alig törődött az apa, Joe Chamberlain. Neville fiatalsága ennek megfelelően is alakult. Jól-rosszul elvégezte iskoláit, azután atyja kívánságára, (hogy t. i. legyen, aki halála után továbbvezeti majd a birminghemi Chamberlain-műveket) kereskedelmi pályára lépett. Közel tíz évet töltött a gyarmatokon, mint kereskedelmi vállalatok tisztviselője. Visszatérve, belépett a családi konzern szolgálatába. Szorgalmas tisztviselőnek bizonyult itt is. Birmingham városi tanácsosnak választotta meg, majd őt emelte a polgármesteri székbe is. Innen hívta meg Lloyd George a háborús hadfelszerelési hivatal élére. Politikai pályája a háboru végén kezdődött. Képviselő, majd rövidesen miniszter lesz, a konzervatív párt uralkodója négy ízben kap miniszteri tárcát, majd 1937 nyarán VI. György őt bízta meg a kor-

Eddig minden a legteljesebb rendben meglepetések nélkül zajlott le. Senki nem is várt ilyenekre. Chamberlain és meglepetés? Ez egyáltalán nem volt összeegyeztethető a miniszterelnök egyéniségével. Azzal az egyéniséggel, amely minden komplikáltság és gátlás nélkül való s egyszerűség, természetesség, jovialitás, kedélyes, fanyarságba átesapó humor és közvetlenség jellemezte mindig. Ami a miniszterelnökség elvállalása után történt s ami-

Neville Chamberlain

vel Chamberlain hámulathoz ejtette a világot, azt jól ismeri mindenki, ismételni felesleges. A nagyszabású béketervet, a rendíthetetlen farradozást, az örökös készenléteket, a mindig jelenvaló készséget, a nagy eredményeket jól láthatja a világ. A közvélemény, amely aggódva figyeli ezt a versenyfutást a háboru rémével és Moszkva földalatti aknamunkájával, inkább azt szeretné tudni, ki végeredményben ez a nagyszabású békeapostol, milyen a magánélete, mik a kedvencei szokásai, általában éhes az intimitásokra...

... Chamberlain esetében eléggé nehéz kielégíteni ezt az érdeklődést, mert az angol miniszterelnöknek alig van magánélete. S ez a magánélet is kristálytisztán egyszerű és szerény keretek közt folyik.

Chamberlain eszményi házasetlet él fele-

Zsigray Julianna:

Erzsébet királyné

Ennek a könyvnek minden oldala zengő líra és forró drámaiság. Pillanatig sem szűnik meg benne a feszültség, az érdekesség. Nincs egyetlen üres pillanata, egyetlen megindulás nélküli sora. Zsigray Julianna szeizmográfhoz hasonlóan érzékeny írói érzetű, hősnőjében teljesen felolvadó, megértő nőessége, kultúrája és forró élő nyelve a páratlanul gazdag témából elbűvölő művet alkotott.

Ara díszkötésben 288 lef és portó.

Kapható könyvosztályunknál.

ségével, egy kedves, mosolygószerű asszony-nyal, már mintegy negyvenkét éve. Költséges passziói sohasem voltak: legfőbb és talán egyetlen szórakozása a horgászás. A week-endeknek nagy hódolója s a hétvége rendszerint egy-egy halban bővelkedő folyam mellett találja, ahol nyugodtan hódolhat halfogó szenvedélyének. Képes órákhozát elülni a folyó partján s várni a horogra akadó zsákmányra. Talán ez magyarázza azt a türelmes lelki-nyuglamsat is, amellyel a különböző nemzetközi problémák iránt viseltetik s lassan, tempósan bevárja megoldhatóságuk idejét. A horgász ember nem siet, nem türelmetlenkedik és soha nem veszti el a fejét. Ez a lélekjelenlét a mai politikai helyzetben elsőrendű fontos-ságu követelmény egy politikusknál. Chamberlain ilyen ember.

Nagy hódolója a virágoknak is. Vidéki otthonában egész kertészete van a legválogatottabb virágokkal és dísznövényekkel. Képes órákhozát elpepecselni ebben a mesevilágban, lankadatlan figyelemmel kíséri virágai fejlődését és minden gondját egy-egy haldokló növénynek szenteli. Kivülről tudja növényei, virágai latin nevét, nincs virág, amelyet nem ismerne s ne tudná elhelyezni a világfajták népes családjában.

Ezenkívül talán csak egy-egy jó könyvnek örül. A regénynek nem nagy barátja, történelmi munkákat és természettudományi könyveket szívesebben olvas. A társasági életnek soha sem volt hódolója, ha lehet, szívesebben tölti a természetben idejét, mint a szalonokban, de mióta miniszterelnök lett s vezetője egy hatalmas impériumnak, csak a week-endek az övé, sokszor — az európai politika egy-egy izgalmas órájában — szinte még az sem. Intim kamarazene-estekre szívesen eljár, e téren különösen kedveli a nem túl népes összejöveteleket egy-egy neves muzsikuskal.

Körülbelül ennyi mindössze, amit az ember Chamberlain magánéletéről feljegyezhet. Egyszerű és egysiku ez az élet, nincsenek benne meglepetések és nagyvonalu dolgok. Olyan ember intim élete ez, akinek azonban sokat köszönhet Európa, mert ha ő nem veszi kezébe a nemzetközi politika vezetését s nem kezdi meg lecsillapítási tevékenységét, Európa s tán a világ is ma már kétségkívül lángokban állna.

SIK SÁNDOR:

MENTS MEG URAM!

A virágtalan, gyümölcstelen ágától,
A meddőségtől, lanyhaságtól,
A naptalan és esőtelen ágtól:
Ments meg Uram a szürkéségtől!

Édes az ifjak méntás koszorúja,
Fehér öregek aranyos borúja,
Virága van tavasznak, télnek:
Ne engedj Uram, koravéneket!

Csak attól ments meg, keresők Barátja,
Hogy ne nézzek se előre, se hátra.
Tartsd rajtam szent, nyugtalan ujjad,
Ne túrd Uram, hogy hozáruljak!

Ne hagyj, Uram, megülpednem,
Sem eszmében, sem kényelemben.
Ne túrd megállni az ostoba van-nál,
S nem vágyini többre, kis máj magamnál!

Ha jönni talál olyan óra,
Hogy megökkenne vágyam mutatója,
Kezem kezében ha kezdene bální,
Más örömen ha nem tudnék örülni,

Ha elapadna könnyem a más bűnén,
A minden-mozgást érezni ha szűnném,
Az a nap Uram, hadd legyen a végső:
Szabadíts meg a szürkéségtől!

A nemzeti Spanyolország állami és gazdasági felépítésének terve

Dr. A. Wiedemann (München) tollából a fenti címmel cikket közöl, amely részletes betekintést nyújt a közel két éve véres polgárháborúban stnylődő Spanyolország jövőbeli állami, gazdasági és társadalmi életének kialakításába. Az értékes cikket az alábbiakban ismertetjük.

Míg a spanyol harcok végbemenő eseményekről az egész világ lélekzetviesszfojtva figyeli az újabb s újabb híreket, csak kevesen tudnak arról, hogy szociális, gazdasági és kulturális téren milyen építőmunka folyik a felszabadított területeken. Mindenekelőtt utalnunk kell a „Falange Espanola Tradicionalista”-ra, vagyis a nemzeti-szindikalista mozgalmakra —, ahogyan ők magukat más szóval nevezik és amelyet magyarul a „hagyományokhoz hű spanyol frontnak” is hívhatunk. Előttünk fekszik e mozgalom két propaganda-irata, amely az új szociális rendet tárgyalja és általában magában foglalja ennek a mozgalomnak vezérelveit, amelyek ma a hagyomány-tiszteelő katolikus Spanyolország irányítói.

„Kötelességtudás és áldozatkészség”

A nemzeti-szindikalizmus, amely csak egyenrangú és szabad spanyolokat ismer, minden polgárt a nemzeti közösségbe akar beorozni; határozottan visszautasítja különösen az osztályharc marxista tévtanait és a kapitalizmust is. A mozgalom, melynek vezére Franco tábornok, a következő vezérelveket vallja magáénak: „Kötelességtudás és áldozatkészség az új spanyol hazafi erényei.” „A katolikus öntudat, melynek Spanyolországban dicsőségekben gazdag múltja van, nagyban elősegíti a nemzeti megújulást.”

Ami a kulturális téren való felépítést illeti: „Az államnak egyik lényeges feladata, hogy szigorú nevelési elvek által egy erős és egységes nemzeti öntudatot teremtsen és a szívekbe beleoltsa ezt a népi öntudatot. Lehetővé kell tennie, hogy anyagiak hiányában egy tehetséges spanyol se tévesztesse el hivatását. Az arra érdemeseknek megkönnyítik a felső iskolák elvégzését... Az Egyház és állam viszonyát Konkordátum fogja rendezni.”

Új politikai tényező a történelem színpadán: a hispán-világ

Politikai téren a nemzeti-szindikalista mozgalom a következő elveket hirdeti: „A mi akaratunk az az uralom, amely által Spanyolország történelmi hivatását teljesítheti. Arra törekszünk, hogy Spanyolország számára kimagasló helyet biztosítsunk Európában. Az amerikai-spanyol államokkal való viszonyainkban kulturális, gazdasági és hatalmi-politikai vonatkozásban egységes irányt akarunk. *Spanyolország a hispán világ szellemi tengelye.* Ez a tény igazolja igényünket, hogy részeseek legyünk a nagy világtörténelemben. Fegyveres hatalmunknak olyan naggyá kell lennie, hogy Spanyolország tökéletes függetlenségét biztosítani tudjuk, Spanyolország dicsőségét és jólétét — mint egykor — a tengeren keresi; erős tengeri hatalommá kell lennie, hogy a veszélyeket elháríthassa és kereskedelmét megvédhessé...” „Állam — Egyén — Szabadság” címmel a következőket vallja a mozgalom: „Minden spanyol egyének részesednie kell az államban; a családon, közösségeken és a hivatali álláson keresztül. *Nem tarthat senki politikai pártokon át az államhoz. A politikai-pártrendszer minden kinövésével megszűnik.* Az emberi méltóság, sérthetlenség és szabadság örök és érinthetetlen értékek. Valóban szabad csak az, aki egy erős és szabad nemzethez tartozik. Senkinek sem szabad visszaélnie szabadságát... haza egységének, erejének és szabadságá-

nak kárára...”

Az említett propaganda-iratok legnagyobb részét felölelik az új munka- és szociális rend törvénytervezetét. A „Falange Espanola Tradicionalista” március elején terjesztette tervezetét a nemzeti tanács elé és rövid tanácskozás után

Az új szociális rend alapvonásai

A nevezett törvények és a nemzeti szindikalista mozgalom vezérelve nyomán, a következőkben tüntethetjük fel az új szociális rendnek az alapvonásait: A gazdasági élet mindenekelőtt annak a szolgálatába van állítva, hogy kivétel nélkül minden „néptárs” életfeltételeit javítsa. A magántulajdon csak jogos eszköz az egység, a család, a közösség céljainak kivételéhez. Minden spanyol embernek joga van a munkához. *A munka jog, de kötelesség is ugyanakkor.* „A munka elegendő cím ahhoz, hogy részesüljünk az állam védelmében és gondoskodásában.” Alkalmos intézmények arra szolgálnak, hogy a munkások szabadidejükben részesülhessenek a kultúra áldásaiban és élvez-

március 9-én a mozgalom vezére, az állam feje, Franco tábornok, mint törvényt hirdette ki. A törvény bevezetése világot vet annak egész szellemére: „A katolikus hagyomány, szociális igazságosság és magasabb emberiség felébresztésében, amely meghatározta állami törvényhozásunkat, teljesíti az állam — mint egyetemes eszköz a haza sérthetlenségének a biztosítására, nemzeti, és mint visszahatás a liberalista kapitalizmussal és a marxista materializmussal szemben, szindikalista — feladatát azzal, hogy építő, katonai szellemben megvalósítsa a spanyol forradalmat, mely minden spanyolnak visszaadja hazáját, kenyerét és igazságát. Hogy az állam ezt a célt elérje, a gazdasági javakat a spanyol nép szolgálatának és a gazdaságot a saját politikájának rendeli alá.

hessék a sport és egyéb nemes élvezetek örömeit. A vasárnapi pihenő betartása „szent kötelesség.” Egyházi és más törvényes ünnepnapok figyelembevételnek anélkül, hogy a dolgozók anyagiakban veszteséget szenvednének, vagy a vállalat üzemenete lényegesen meg lenne zavarva.

A fizetések meghatározásánál a főszempont, hogy az a munkásnak és családjának tisztességes életmódot biztosítson. A fokozott családvédelem és más rendszabályok alkalmazásával a munkások életszínvonalát oly mértékben kívánja javítani, amennyiben azt az állam érdekei megengedik.

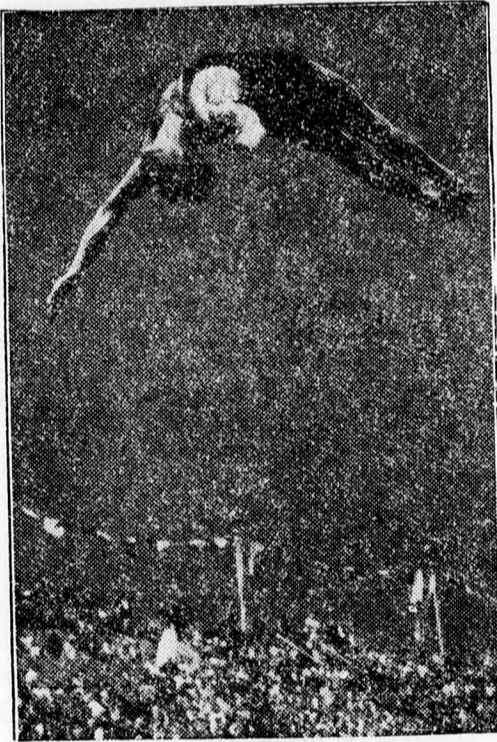
A munkás és munkaadó viszonyában mindkét oldalról a bizalomnak, segítségnek, hűségnek, mellérendeltségnek kell döntőnek lenniük. Különös tekintettel van a törvény a földművesekre. Törekszik helyzetükön javítani fizetés, lakáskörülmények, szakiskolák javítása, illetve növelése által; továbbá a mezőgazdasági termelés fokozása, átlagárak biztosítása és új hitelrendszer kiépítése által. Ez utóbbi a földművesnek alacsony kamatláb mellett pénzt kölcsönöz, hogy ezzel megóvja őt vagyonának vagy termésének elzáródásától és megvédje az uzsorásoktól és kizsákmányolóktól. Törekszik a törpeüzemek kiküszöbölésére. Megkönnyíti a családi birtokok alapítását. Állami kölcsönrel teszi lehetővé a fokozott erdőtelepítést és vízi erőművek építését. És végül az üdvös óvintézkedés: „Az állam minden kárpótlás nélkül kisajátíthatja a jogtalanul szerzett és élvezett földeket.”

A törvény 8-ik fejezete foglalkozik a tőkevel és vállalatokkal. „A tőke a termelést szolgálja. A vállalatot belül, mint termelő egység, az egyes ember és a közösség java a legmagasabb mérvadó. A vállalat feje az állammal szemben felelős az üzem vezetéséért. A vállalat nyeresége egy jogos tőkeadó levonása után főképp a termelés és munkafeltételek javítására szolgáljon. A vállalkozó egyéni kezdeményezéseit az állam, mint a nemzeti gazdasági élet gyümölcsöző forrását ismeri el. *Az állam, csak mint vállalkozó, ott lép fel, ahol az egyéni kezdeményezés hiányzik, vagy ahol magasabb nemzeti szempontból annak szükségét látja.*”

A nemzeti társadalombiztosítást egységesíteni kell. Ha lehetséges egy, a részleteket egybefogó biztosítást kell lehetővé tenni, mely műgában foglalja az öreg- és hadirokkant-, anyaság-, szerencsétlenség-, betegség-, munkanélküli biztosításokat. Ebben a tekintetben fontos az alapelv: *A család a közösség alapja. Helyzete biztosítására az elzáródhatatlan családi birtokokat ismerik el.* A törvény utolsó szakasza kimondja, hogy különösképpen a mai frontharcos generációnak van fenntartva minden munkahely és hivatal, amelyekre ők, mint spanyolok joggal tarthatnak igényt, mert mint hősök azokat a maguk számára meghódították, kiérdemelték.”

A leírtak alapján azt látjuk, hogy az új törvények legnagyobb részét a keresztlény társadalmi tanok alapján épültek fel. A katolikus és nemzeti öntudattal bíró Spanyolország kézen áll arra, hogy besorozza magát a „fiatal népek”, a fölfelé törekvő nagyhatalmak frontjába és hogy régi, büszke hagyományait új szellemmel itassa át.

Forrás: Szabó Klára

Eró és szépség... Most került bemutatásra az olimpiai film második része, mely igen szép olimpiai számokat mutat be. Felső képünkön a férfi műugrás egyik szép jelenete látható. Alsó képünk a modern öttusa verseny egyik számát, az akadályugrást mutatja be

Írók vallomása

Irta: Heszke Béla

Georges Barrelle, fiatal francia költő, sorra megszólaltatja a „Les Nouvelles Littéraires” hasábjain a francia irodalmi, művészeti és tudományos élet kiválóságait, hogy mi a véleményük a költészet-ről és mit várnak tőle?

Barrelle „meghatározást” keres, mert véleménye szerint még mindig nem fogalmazták meg találatosan a költészetet. Mondanunk sem kell, hogy célját eddig nem érte el, mert az adott válaszok annyi meghatározást tartalmaznak, ahány írótól származnak.

Duhamel az „élet lényegének” nevezi a költészetet. Allítja, hogy „a költészet-től megfosztott életet el sem tudná képzelni.” Francis Jammes azt mondotta, hogy a költészet „összinte kifejezése a természeti jelenségeknek.” Erre Pourrat azt felelte, hogy „a költészet, csodavárás”. René Lalou, híres kritikus, a verset „sötétben nyílt rózsának” nevezte s hivatkozott Baudelaire-re, aki szerint a költészet nem egyéb, mint „boszorkányos idézése zenének és ékes beszédnek.” Fernand Gregh, neves szimbolista költő, a zeneiség, gondolat, érzés és élmény egymást kiegészítő játékában találja a költészet fogalmát kimeríthetőnek. Maurice Blondel a költő sajátos ténykedéséről beszél, miszerint ő a leghétköznapi dologba is „finom titkot tud csempészni”, amellyel széppé teszi alkotását. Végül Jean Zay, a miniszter, vállvergetve figyelmezteti a kérdést körülhordozó írókat, hogy vannak fontosabb dolgok is, amelyekre felelni kellene, de nem tudja meghazudtolni művelt európeér műveltét s határozottan vallja, hogy a költészet túl fogja élni a mai napok szellemi nyomorúságát, mert az embereknek mindig szüksége lesz rá.

Ilyenformán vallanak a költészet-ről a szellem emberei Nyugaton. Hitet tesznek a költészet mellett, de nem tudják meghatározni. De minek is rágódní iskolás meghatározásokon? Hisz a költészet van kökán és nem a meghatározás.

Oxfordban, negyven évvel ezelőtt, Mallarmé, a francia szimbolista költészet egyik dicsőisége, így kezdte az előadását: „A vers finom tükrös s ha jobban bele-nézzünk, durva karcolást látunk rajta. A költészetet karcolás érte.”

Negyven év, nagy idő. Keleten ma sem sok, de nálunk, Európában, ahol három nap elegendő arra, hogy egy országot letörüljenek a térképről, bizony ijesztően sok. Negyven évvel ezelőtt, hivatott és „szakmabeli” ember a költészetet esett sebekről beszélt. Mai napság joggal kérdezzük, hogy mi történt tovább? Mi történt a költészetrel a Mallarmé kijelentése óta? Vajjon a karcolás mélyült-e? Akadt-e költő, vagy költői iskola, amely a karcolást az újjászülető vers foncsorával eltüntette?

Költőink elhalnak. A nagyok, a ragyogók öregednek. Az élet kezd prózába fulladni. A Shelley adta nagy program alig-alig talált követőkre. Ugyanis ő azt mondotta, hogy „minden nagy költőnek módosítania, szebbé és jobbá kell tennie elődjének a költészetét.”

Érthetlenebbé lett a költészet, de szebbé és jobbá aligha láttuk lenni. Érthetlenségéről gondoskodtak zavart agyu „izmus művészek.” A szimbolista iskola által hirdetett menekülés a banálistól, a már érzett és megénekelte élménytől, ulzásba jutott. Volt idő, közvetlen a náboru tááni években, amikor a költészet élet-telen mesterkedéssé aljasult. Ódák szület-tek a villanykörte szálához s a Marinetti

szülte áradozás a „tüdőbajos patakhoz” erős, de meg nem érdemelt visszhangra talált. A költészet elvesztette egy időben a hatalmát, mert magukat „józan és haladó szellemű polgárnak” nevezett emberek ki-rántották alóla a talajt: a mesét. Meg akarták semmisíteni éltető elemét: az igaz és őszinte érzést. Pedig éppen ez a kettő teszi a verset azzá, ami. A világ előttünk zajlik. A valóság körülforog s a tikkadt lé-lek a versben talál enyhülést. A vers or-szága nem erről a világról való. Jean Cocteau mondotta, hogy miként az undor-ító bálna belsejéből választják ki okos mesterkedéssel a bódító ámbra illatot.

éppen úgy a költő is a vers szépségeiben árasztja az olvasóra a csömörletes valóság-ból leszűrt lelkesimogató gyönyörűséget.

Japánban, az iskolai év kezdetén, az összegyűlt tanulókat kivezetik a szabad ég alá s felolvassák a Császár Rendeletét, amely szerint Nippon minden fiának el-rendelik, hogy művelje a művészeteket és verseket írjon. Európai ember naivitásnak tartaná az ilyen természetű rendelkezéseket. A műszak nem jönnek parancsszóra. A költészet nem „házi feladat”. Igaz. S talán éppen ez a baj. Tömegeink ha költé-szetre vágnak, elmennek az „álmogyá-
rak” fülledt levegőjű termeibe: a mozikba. A költők pedig önmaguknak írnak verset. A prózáé a szó, mert prózai lett az élet is. A japán példa pedig nem ragadós. Még kevésbé hatékony. A lant bujdosik. Az érzelem fakul. Az ilyen tünetek gyanítat-ják, hogy eljött az újjászületés ideje. Ta-gore mondotta: „Amíg csillagok vannak és rózsák, a költészet élni fog.”

MÉCS LASZLO VERSEI

AZ ISTEN MA IS FIATAL!

Mint bika, mely vasláncot elszakít,
mert tette vágy a télen unalomból,
a kertbe ront, féltett virágait
tiporja, ápolt ágyasokban tombol,
vad izma duzzad, szeme vér-eres
és ökleléshez ellenfélt keres,

s mert nem talál mást ez a jó bolond,
az almafát kihívja viadalra,
az almafán épp kivirult a lomb
és rákacag e hetyke fiatalra
és busa fejét telidesteli
szórja szírommal, míg az ökleli:

ugy voltam én rég, Boldoság-adó
dukált nekem, (úgy hittem) piros bomba,
robbanni kész volt szívem, duzzadó
volt izmom s belerontva tavaszomba
reszkettek a tulipán-ágyasok
a fehér és a piros-vágyasok.

Nagy hajvivást kívántam s senki más
mélto ellenfélt nem levén, hirokra
hívtam ki Istent, mint a bibliás
Jákob, hir-, mámor-, pénz-, kenyér-jogokra
hivatkozván: Ő virágot dobott
reám s megáldott, mint rég Jákobot.

Hány éve annak? Húsz? Vagy milliom?
Lám, lám a kertben most egy majd évrés-vér
ember jár s vigyáz, hogy a lilom
megtartsa a szép himport égre nézven.
Mily aggastyán-okos, mily óvatos,
tapasztalt lettem, bölcsesség-botos!

Az Isten pedig ma is fiatal:
mer játszani labdás naprendszerrel
s harangvirággal, csupa diadal
ez a bolondos szép tavaszi reggel!
Ellenfelei, mint ruhadarab
vénülnek, ő meg ugyanaz marad.

Mily vén lett Néró, Voltaire! Meglegyint
a kriptaszag nevükre. Dohos por lett
mind, aki káromolta őt. Lenint
háromszor balzsamozta már a Szovjet
és önmagát is. Hulla-szaga van.
Az Isten meg tavaszt játszik vígan.

Itt járok a tavaszban csendesen,
vén gyermek s kérem őt, ifjú Anyamat,
hogy malaszt-keze fogja a kezem
és villanyozza minden porcikámat
s míg éveim e színes madarak
egyre fáradtabb szárnyal szállanak
— lelkeim örökre fiatal marad!

ALMODNAK A VETÉSEK

Aratott, csépell, majd kiment a gazda
és elvetette a kenyér-magot.
A szél is csépell: mindenféle gazba
gázolt s elszórta a szépség-magot.
Az Isten rájuk mosolyogva nézett
és elvetette a jóság-magot.
Most hó alatt álmodnak a vetések.

Álmodnak, hogyha jó a tavasz-ünnepe,
emberré lesznek: vér lesz a kenyér
és szív-motori hajt; vér lesz életünknek
szent ritmusában a szépség-vetés;
s ha valósággá, vérré lényegülhet
beennünk a jóság: földre száll a menny
Emberről álmodoznak a vetések.

Igaz, most rajtuk vastag takaró van
s véres játék zajong a takarón:
patkós csizmák járják a kört a hóban,
sovány hajtók és jól táplált urak
nyulat, rókát vadásznak nagy hűhóval
ropog a puska, csupa vér a hó
s a hó alatt álmodnak a vetések

A Föld megőrült s rajta körvadászat
készül, még tart a fehér örület.
A haladás hazug, csalóka látszat.
Moszkvától Addis-Abebaig és
Japántól Londonig hejehujázzat
a véres farsang vágya lázasan.
S a hó alatt álmodnak a vetések.

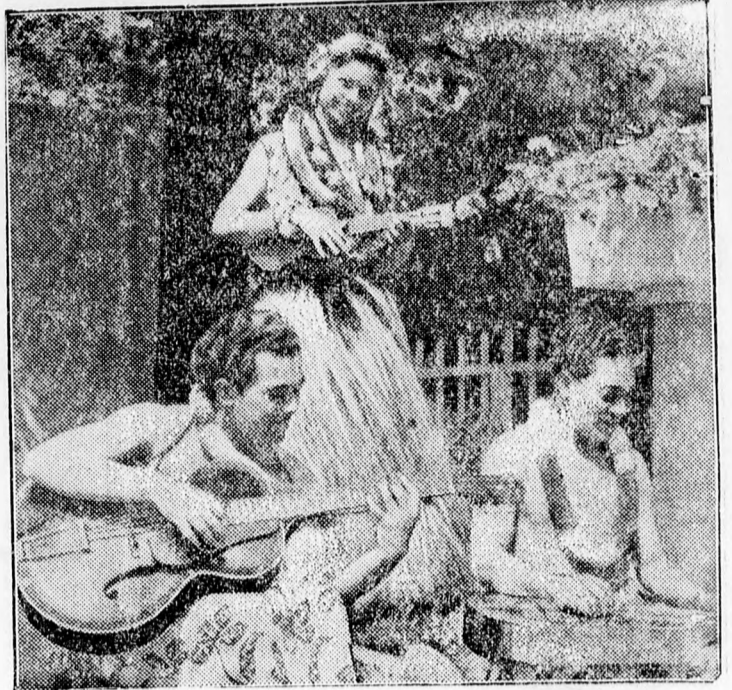
Sovány polgári s szovjet hajtó-nyájak
kövér polgári s bolsevik urak
már körbezártak minden égitájat.
Itt-ott már lónek. Mint hitvány nyulat
lővik az embert. Elnököknek, királynak
intése kell csak s véres lesz a hó.
S a hó alatt álmodnak a vetések.

De egyszer majd a fehér örületnek
Napként véget vet az Isten Szive:
kérgén a világlelkiismeretnek
a hó elolvad. Boldogság-eretnek,
lator lesz, nem lős, aki vért csapol.
A Föld megújul: emberré születnek
a történelmi téboly-tánc alatt
lent álmodó szépség- s jóság-vetések.

Háború és — béke...

A polgárháború borzalmaiból... Spanyol város képe — légitámadás után.

Tahiti — az álmodok és a dalok szigete...

Rettentő nagyurak

Irta: Dallos Sándor

Nini, milyen furcsa történetem van a régi időmből, amikor még csavargó voltam.

Egy-egy ezerkoronás szomorkodik mindkettőnk zsebében, Gyopárban, aki csavargótársam, meg az enyémben, este van, jól bent járunk már a novemberben s egész délutáni csavargásból ballagunk a Váci-úton hazafelé! Ezt a két ezerkoronást úgy szántuk el, hogy szalonná veszünk rajta estére a Suhly hentesnél, szépen megvacsorázunk belőle és a többi majd meglátjuk holnap. Nincsen ebben semmi tragédia, nem is vagyunk olyan hangulatban. Inkább jókedvünk van. Délután becsavarogtuk a fél várost, megnéztük a fő-út kirakatait s megállapítottuk, hogy sok jó holmit lehetne venni erre felé, ha az embernek pénze lenne. Valami jó báránnyal bélelt télikabátot például, szöges bakancsot a téli locspocsra, sportsapkát; egyáltalában nagyon jól be lehetne szereltetni, hiánytalan ruhátár és hiánytalan lakásberendezés is szépen kitelnék ebből az utcából. De hát nem fájdult meg a szívünk. Hetyke legények vagyunk mi, ha csavargók is, füttentye tudunk elmenni a dolgok mellett, bár Gyopárnak jobb lapockapúja van, magam meg sovány vagyok a sok éhezéstől, öntudatos emberek vagyunk és fölényesek. Hát egynehány kirakat előtt ugyan sírva nem fakadunk és nem adjuk ki az életünket bérbe a szomorúságnak.

Nos, hát csak azért is jókedvünk van, megyünk hazafelé s összevágó léptekkel vágjuk a flasztert, csak úgy cseng. Délután köd volt, most hát nedves a gránit-kockasor, a Nagypiacon megfutamodnak tőlünk a patkányok s az útközépi lámpák sora olyan, mintha villám szaladna végig ezzel a vassal és kánakkal szegélyezett úton.

— Nyomjad, Cimcom! — mondja nekem Gyopár.

Ez annyit jelent, hogy ne csüggedjek a lépésben. Ez a buta szójárása van. Valahol bizonyosan hallotta, megtetszett neki s most használja.

— Nyomjad csak, Cimcom, mert becsuk a tentes!

Hát nyomjuk lankadatlanul, mert ez valóban fontos kérdés, lévén, hogy az éhezést utáljuk, mint a bűnt.

Nem sok jó származott belőle még a fejünkre s már régóta sokkal jobban ismerjük a kellenél. Megnézzük zsebünkben az ezrese-

ket, megvannak még, hát menetelés közben megbeszéljük, hogy nem paprikásszalonnát veszünk, mert azt fokhagymával pácolják, hát drágább, hanem egyszerű füstölt szalonnát, az kiadósabb és olcsóbb. Nagyon praktikus emberek vagyunk s az életet alaposan kitanultuk.

— És vékony szalonnát veszünk, Cimcom — mondja Gyopár — mert a szelet szelet s a falat ugyanannyi abból is, éppen csak valamivel alacsonyabb. De ugyanannyiszor szelész s a szalonnaevésnél a szelés a legfontosabb.

Ez már filozófia, mégpedig alapos, nagy bölcsesség van benne, sok tapasztalat eredménye. Hát nyomjuk a lépést. Felülhetünk ugyan a villamosok hátsó útközjére is, hanem ez a kis srákok privilégiuma; nekünk ez méltóságunkon aluli lenne. Hogyne! A pótkocsi kalauza akármikor fejbe verhetne bennünket az ablakon át az ellenőrző könyvvel. No hiszen! Aligha alaposan meg nem markolászánk, mert az ülést nem szívjuk el, a magunk fajtájától még a rossz szót sem. Érzékeny az ember és tiszta. Csavargó ugyan a nagy munkanélküliségben, de ember, nem űri a sértést s a szívünk miatt akár máltai lovagok lehetnénk. Hát nem tanácsos hozzánk nyúlni. Szívünkben a magunk perrendtartása s magunkkal is, másokkal is igazságosak vagyunk. Viseljük a sorunkat, de másnak ne bánásd vagyunk, a nagy-zólót lenézzük, a jó társat megbecsülük: életben, munkában, érzésben tisztességesek vagyunk s emiatt a magunk szemében első Egész és becsületes emberek.

Igy gondolkodunk.

Nem lehet letagadni, hogy megéheztünk. Alaposan kijártuk magunkat, hát érthető, hogy korog a gyomrunk, a két ezres miatt azonban

Legújabb könyvek:

Tóth Tihamér: Üdvözlégység Oltáriszentség . 223 lei
Gerely Jolán: Ha tudnád . . . . . 90 „
Schmidt: A megváltás szolgálói . . . . . 162 „
Poppe: Eucharisztikus nevelés módszerei 44 „

Megrendelhetők: KÖNYVOSZTALYUNKNAL.

nem leverő az ügy. Ha teszem, egészen vaküres volna a zsebünk, sokkal éhesebbek lennénk. Ép ezért, mikor meglátjuk, hogy a Sudy még nyitva van, sőt volt nála vendég, leállítjuk a tempót, sőt átvágunk az út másik felére, a mozihoz, hogy megnézzük a kített képeket. Ez a mi legjobb szórakozásunk. Ott már sokan állnak, hát belelökődünk a tömegbe s a ragyogó lámpák alatt gyönyörködve nézegetjük a képeket. Mi tagadás, jó lenne bemenni, hanem e percben nem vagyunk könnyelműek a pénzünkkel, keményen elhatároztuk, hogy vacsorát veszünk, hát úgy is lesz. Meg aztán, őszintén szólva, mozijegyre, akár csak a legelső sorban is, alighanem kevés lenne az összeg, amellyel rendelkezünk. Így hát a vacsora biztos. Kis idő múlva tágulunk a képektől s Gyopár meglök:

— Ne bámulj! Gyerünk a Sudyhoz. Ugy belakunk, hogy a tűzdelelnők se különbben!

Hát megyünk a közeledő vacsora boldoságával a tudatunkban. Mert egy vacsorának talán mindennél jobban lehet örülni.

Am valami kiszámíthatatlan mindig történik az emberrel, például kimozdítja az eltervezett útvjáról. Hát nem most is itt van ez a kiszámíthatatlanság! Még pedig így. Már éppen a Sudy elé érünk, látszanak is már a kirakatok a jó meleg, gőzölgő húsok, mikor Fehér Pista fordul be a sarkon, a házukban dolgozóasztaloslegény s ni csak, mellette a házmester leánya, a Borka. Jó leány ez a Borka nagyon, Isten áldja meg, segíti is már néhányszor rajtunk, protezsált bennünket az apja révén ide-oda, csak most nagyon szépen kiöltözködött s láthatólag nagyon büszke az asztalossegédre. Mi meg persze, csavargók vagyunk, akármennyire van is érettségi bizonyítványom otthon s Gyopár akármennyire jó bádogos is, ha munka van, a pillanatnyi helyzet nagyon ellenünk dolgozik s nagyon csak a bokánk körül jár a társadalmi értékmérő. Evégből Fehér Pista nem is köszön előre, noha kölyök csak Gyopárhoz. Borka elpirul, Gyopár homlokán meg felszalad a bőr. De azért megállni, persze meg kell, hacsak pár szóra is, mert egyébként verekedni kellene. Hát megállunk.

— Szervusz! Hová mentek?

Ezt Gyopár kérdezi, de semmi jó nincs az arcán s ahogy megbillent a kalapját, ebben a mozdulatban van valami királyi gög. A gészus nagyon hasonlít egy pofonhoz. Nem állja egyébként se ezt az asztalost, hát még most! De azért az asztalos is megáll kellenél, dob a kabátján egyet s nevet.

— Moziba megyünk. Elviszem a Borkát a moziba kicsit.

Ezt olyan telten és fölényesen mondja, mintha a szája pereme élesztős kalácstészta-

ból lenne puffedés után, mert jól tudja, hogyha minden pénzünket összerakjuk, se mozzíthatnók meg Borkát e pillanatban. Ezért el-
hiszik a pillantása felettünk, mint egy feje-
delmi tutaj s megkérdi gyilkos természetesség-
gel:

— Nem jöttök? Talán még kaphatnátok
mellöttünk helyet.

Nevet a mondásán. Gyopár ránéz, kicsit
hosszan pihenteti rajta a szemét, aztán két uj-
jával megsimítja a bajusza helyét le a szája fe-
lé, hogy úgy serceg a kétnapos sörte

— Mozi? — mondja.

Féllábra dől és a püppia mozdul.

— Isten ments! Semmi kedvem, ocsem.
Adma mozira. Unom már ezt a heccet. Meg
aztán különben ilyenkor este már büdös van a
moziban.

— Hehe — nevet az asztalos, — oda se
neki, ami a rossz levegőt illeti. — Mert vá-
lasztékos is most kifejezéseiben. — Ezentúl is
a páholyülések fölött gyakran permeteznek
fenyőillattal. Ötpercenként, ha nem csalódom.

Szól, hasat ereszt nagy rangjában, hogy
háj páholyülés, cigarettát tesz a szájába, gyu-
fát vesz elő s rágyújt. Arca előtt ott ég a láng
és határozottan csinos arca van. Borka piros
és valamivel közelebb áll hozzá, mint okvet-
lenül kellene. Mi legyen most?

Gyopár csak nézi egy pillanatig és köny-
nyed egész tartásában, mint egy herceg, kegy-
osztó és fölényes. Micsoda fölénye van! Emelet-
magasságból mosolyog szinte lefelé s a szája
valóságos tanulmány. Valami juthatott eszébe
Legyint s cigarettát kotor elő ő is.

— Lehet — felel az asztalosnak, de még
sincs kedvem.

A szeme szelíd, az arca mint a bárányé.
Megropogtatja a cigarettát.

— No hát — mondja búcsúzkodva —
eredj csak. De előbb, nézd csak, rágyujtanék,
ne dobd el a gyufát.

És most jön a nagy dolog, amelyet egy-
szer egy herceg csinált vagy ki, de csavargó
még sohasem. Benyúl a nadrágszabába, kivesszi
az ezerkoronást, összesodorja, odatartja a gyu-
fa lángjához, meggyújtja. A bankó csöndes
lángra kap, finoman ég. Aztán leüti róla Gyop-
pár az első hamut, odatartja a cigarettájához
és rágyújt. Engem elfog a vastag nevetés be-
lülről. — Király ez a Gyopár és aranyat ér
minden porcikája! — iszonyú jókedvem van s
magam is a zsebembe nyúlok.

— Megállj! — kiáltom. — El ne dobd azt
a papírt! Magam is rágyujtanék.

— Jó-jó, de siess — vág kétségbeesett po-
ját Gyopár — mert egeti már a körmöm ez a
vacak.

A vesém remeg az elfojtott nevetéstől, de
azért olyan fölényes gesztussal gyujtok rá az
ezressel, mintha mindíg így szoktam volna. Mé-
lyen leszívjuk a füstöt s úgy búcsúznak el.

— Nohát... jóéjszaka!

Éppen mintha mozgó autóból köszön-
nénk vissza. Gyopár még rám is szól:

— Ejnye! Türed már el a cipőtűzödet
Lóg. Egy idő óta semmitse adsz magadra.

Ahogy befordulunk a sarkon, harsogva
nevetni kezdünk és egymás vállát veregetjük.
Az asztalos meg ott áll és olyan az arca, mint
aki a névnapi lakoma előtt savanyú káposztá-
val rontotta el a gyomrát s most nem tud enni.
Egész bamba s csak tátint néha a szájával. Mi
meg sietünk hazafelé, belökjük a pincénk aj-
taját s csaknem úgy gurulunk le a lépcsőkön

— Fiskális! — kiabálom odalent torkom-
szakadtából. — Fis-ká-lis!

Mert ez a szójárásom, ha jókedvem van,
mindíg ezt kiabálom. Azt hiszem azért, mert
az i-k olyan jól visítanak. Aztán nótába kapunk
s tercben énekeltük Gyopárral, persze én ter-
celek:

Valahol a Volga mentén.

Ez a nótánk. Ugy szól, mint az orgona s
az öreg Róza nénié, aki vén özvegyasszony.
szeret bennünket és a legközelebb eső udvari
lakásban lakik, egész bizonyosan könnybe lá-
bad jöle a szeme.

A szalonna? Hát annyit mondhatok, hogy
az eszünkbe se jut. Hanem mikor megunjuk
a nótát, lepofozzuk agyunkról a nyirkos terít-
őt s behívunk a takaró alá. S öt perc múlva

alszunk. Ugy bizony. Két csavargó az összeka-
vart és csupa emberi különbségek közt élő fő-
városban, pincénk piszkos falai közt úgy al-
szunk, mint a tej. Mert tiszták vagyunk, mint
mondottam, igaz emberek, a lelkünk úgy ki-
fejez mindent, mint a megvésett márvány, a
szívünkben béke van s az az öt emelet, amely
felettünk hatalmas házat játszik, olyan vékony
az Isten szemének, mint a hártyaüveg s úgy
lát bennünket, mintha csak a lábai előtt áll-
nánk s fejünk a lába vánkósán pihenne. Így
igaz ez. Ki tudja jobban, mint mi? És megcsó-
válja kedvesen a fejét, odahívja halott édes-
apámat a megboldogultak karából s lemulat:

— No, nézd csak, Sándor!

Aztán odaint meghatóttam egy szolgát
vagy talán egy angyalt és rendelkezik:

— Fiam — mondja neki, — látod-e azt a
két vándort odalent? Olyanok, mintha zsvá-
nyok lennének, pedig rendes emberek. Menj hát
csak le hozzájuk és igazítsd meg a hajukat,
mert nagyon kócosak. Megsimogathatod éppen
a szívüket is, csak fel ne ébredjenek s azontúl
vigyél nekik, fiam, két szelet szalonnát.

Igy. Ez olyan biztos, mint hogy rettentő
szegények vagyunk. S az is bizonyos, hogy be-
is lakmározunk álmunkban alaposan, csak hát
reggelre — s ez baj egy kicsit — a gyomrunk
elfeledkezik az álombeli lakomáról.

Hanem a szívünkön a simogatás — hát az
megmarad

**HA TELEFONÁL
időspénzt
TAKARIT MEG.
sőt néha
ÉLETET ÉS
VAGYONT
ment meg**

**Adja fel rende-
lését még ma a
Societatea An-
onimă Română de
Telefoane-nál.**

**SZERÉLTESSEN FEL
TELEFONT**

hogy bármikor be-
szélhessen rokonaival
és barátaival;

hogy bevásárlásait
kényelmesen és idő-
vesztés nélkül
eszközölhesse;

hogy termékeit és állatait akkor
adhassa el, amikor jó a konjunk-
tura, azaz amikor magasak az árak!

hogy betegség ese-
tén azonnal hívhassa
az orvost;

hogy tűz esetén azon-
nal hívhassa a tűzo-
tókat;

hogy szükség esetén
hívhassa a rendőrségé!

**Felvételt hirdet
az Irgalmas-rend**

A romániai Irgalmasrend felhívással fordul
azon ifjakhoz, akik hajlandóságot éreznek ma-
gukban a szerzetesi életre és a betegápolással
kapcsolatos munkára. A Rendbe csak azok vétet-
nek fel, akik a 18-ik életévüket betöltötték, az
állam nyelvet bírják és legalább 4 középiskolai
végzettségük van. Érettségi bizonyítvánnyal fo-
lyamodók előnyben részesülnek.

A Rendbe lépni szándékozók sajátkezűleg
megírt kérvényüket a következő okmányokkal
szerelik fel: 1. Keresztlevél és születési bizo-
nyítvány. 2. Állampolgársági bizonyítvány. 3. Bér-
málási bizonyítvány. 4. Orvosi bizonyítvány. 5.
Az illetékes plébános, vagy hittanár ajánló leve-
le zárt borítékban. 6. Erkölcsei bizonyítvány a vi-
lági hatóságtól. 7. Szülői beleegyezés és a szü-
lők részéről kijelentése annak, hogy a rendbe
lépő fiuktól a jövőben semmi néven nevezendő
anyagi támogatást nem várnak. 8. Iskolai bizo-
nyítvány. 9. Egy bizonylat arról, hogy a katonai
előképzés (premilítár) kötelezettségének eleget
tett. Az így felszerelt kérvények folyó évi augusz-
tus hó 15-ig a romániai Irgalmasrend tartományi
főnöksége címére, Oradea, Bulevardul Regele
Ferdinand No. 27. küldendők.

Kelt Oradea, 1938. június hó 5.

A tartományfőnökség.

Asszonyok dolga

A szoba négy fala

Ez nem volt azelőtt probléma. Akinek milyen képe volt, az azt szívesen elrendezésében a falra akasztta. Olyan ősi ösztön a falak díszítési vágya az emberben, hogy már a barlanglakók odafestették és vésték művészi érzésük primitív megnyilatkozásait a barlang sziklafalába. Hogy primitív-e vagy nem, az semmit sem számít, nekik az volt a legszebb és legjobb, amit produkálni tudtak és biztosan éppen úgy gyönyörködtek benne, mint ahogy a falu népe gyönyörködik a színyomatú szentképekben, melyekkel ha teheti, tele akasztja a falát és ahogy a kultúrált, kifinomult emberiség gyönyörködik a művészi festményekben. A kép maga a gyönyörűség tárgya, változhatott korok, ízlések és kulturák szerint, de az ösztön ugyanaz maradt. A lakás falát minden kor minden embere díszítette.

Most olyan korba jutottunk, mely ezt az ősi ösztönt le akarja tagadni, el akarja sikkasztani. A modern építészek és berendezők azt vitatják, hogy a szoba falának csupasznak kell lennie. Eleinte csak higiéniai szempontokat hangoztatnak. Most már nem azt mondják, hogy a kép a falon egészségtelen, hanem egészen bátran kijelentik, hogy csúnya. Illetve, hogy a csupasz fal szép, szebb, mint a képekkel díszített fal.

Mi modern emberek jól tudjuk, hogy minden szépből megárt a sok, még a valóban művészi szépből is, így senki sem fog szépek tartani olyan szobát, mely kiállítászerűen képekkel túlszűfolt. Még kevésbé olyat, melyben háziáldás tól bronztányérig, gipszdomborműtől Petőfi haláláig hemzsegnek a fényképekkel változtatott fal-díszek. Izléstelen képűtárlatok, kézimunkagobelinek, olajnyomatok, kutyás, oroszlános faliszőnyegek úgysem kerülhetnek be egy műtértséssel berendezett lakásba. Fényképeket is csak az akaszt már ma a falra, akinek nincsen egyéb berámázni valója, vagy akinek szobája stílusával megegyezik egy-két finomrámás, művészi fotográfia. De igenis, akaszt valamit mindenki a falra.

Szerencsére eddig még nem támadt nagy csaszhangja a közönség körében ennek a ridegségi elvnek. Szerencsére, mert ha az egyetlen, utolsó mecenásukat, a nagypublikumot veszítene el a festőművészek, akkor ugyan miből is élnek? Ha sikerülne utat törnie a közönség körében ennek a képnélküli lakásdivatnak, mely legföljebb néhány metszetet tűr meg a falon, akkor katolikus templomainkon kívül ki foglakoztatná nagyzerű művészeinket, akik már eddig is a nyomorral küzdöttek?

Egyelőre azonban nincs ilyen veszély. De tulajdonképpen mi hozta ezt a divatot vajjon, melyet az építészeken kívül mindenki csak elítéli és rosszolni tud? Talán az, hogy mindenáron művészetnek akar látszani az építésznek minden ága. Mert van építőipar és építőművészet. Az előbbi a tömegszükséglet kielégítését szolgálja, ha stílusos és szépségre törekvő módon is, ezen a téren művészetről éppen úgy nem beszélhetünk, mint ahogy ipari munka és nem művészi a legstílusosabb és legszebben megvarrt ruha is.

Az építőművészet, mely csodálatos és egyedülálló alkotásaival a legimpozánsabb művészi ág, jogosan szabja meg épületeinek külső és belső díszítését, minden fölénytelenséget. Egy építőművész egészen természetes módon előírhatja azt a pad-sort, olyan falfestést, gyóntatószöveget, katedrát stb., ami az épület stílusának legjobban megfelel! Es ez a főmészes művészet végső megoldásában minden esetben rászorul a szobrászatra és festészetre. Itt művészet beszél a művészettel, ha tökéletesen akar alkotni.

De az építőipar semmiképpen nem szólhat bele azoknak a lakásoknak a belső berendezésébe, melyeket fölépített. Az építőipar a berendezési iparral együttesen stílust szeretne diktálni, művészetet akar dirigálni, pedig ez csak fordítva történhetik. Csak a művészet dirigálhatja az ipart. Az ipar legföljebb divatot hozhat, stílust nem teremthet.

Van abban nagy porció anyaginádat, amikor ők a falat, azt az anyagot, amivel dolgoznak, fölé emelik a lelkesítő művészeteknek. Ők a felhúzott falakat művészi teljesítménynek nevezik, melyeket áttalanának a festő- és szobrászművészek alkotásaival elcsúfítani. Azt mondják, hogy a síma beton, a mai épület anyaga olyan nemes, impozáns anyag, magáért annyit beszél, egy síkban olyan szép, hogy kár megtörni és megrontani ezt a nemes síkot bármiféle ábrázolással.

Ők így érzik és emellett kardoskodnak, mi pedig úgy érezzük, hogy a betonfal csak olyan hideg-rideg, díszítésre vágyó felület, mint a vert vályog, a téglá, vagy síma márvány. Mi nem tudunk üresfalú szobában lakni és az építőipar ízlése soha nem fogja ránk erőszakolni azt az ösztönünkkel ellentétes dolgot. Mi bizony vesztünk művészi tájképeket, festetünk arcképeket, akasztunk a falra feszületet és szentképeket, ha nem is lesz divat.

Az emberi érzésekkel ellentétes divat úgysem fog korszakalkotó stílussá válni és elmúlik, még mielőtt művészeinket végleg éhenhalásra ítélnék vele

Lády Ella és Magda.

A konyha körül: A gomba

Gomba alatt általában champignon gombát értünk, a receptekben megjelöljük, ha más-fajta gombával készül egy étel. A gomba könnyedén romló étel és ezért nem lehet túl sokáig eltenni. Kissé nehezen emészthető, azonban tápláló volta miatt (20% fehérje, 2-6% szénhidrát, purin) bizonyos mértékig a húst is helyettesíti. Természetesen finom lemezekbe felvágdosva, sokkal könnyebben emészthető, mintha egészben hagyjuk. Ha a gomba aromáját érezni akarjuk, nem szabad tíz-tizenöt percenél tovább főzni, vagy sütni, mert különben taplósszerű és iztelen lesz. Ha főzzük, ne öntsük el a levét, mert abban rejlik a gomba finom aromája. A francia konyhában nem hámozzák a champignont, hanem csak a szárát kaparják le és levágják a végét. Ez lehet vita tárgya, magam azonban a felete lemezeket sohasem szoktam kivágni. Természetesen, ha erdei gombát veszünk, mindig legyünk óvatosak. A szárított gomba néha igen finom és mivel olcsóbb a friss gombánál, hűsok mellé, amikor sokáig párolódik, ajánlhatjuk. A gomba, akár a spárga, mind népszerűbb lesz. A főzelékszendvicseknek is díszje a sósvízben lefőzött, karikára vágott apró gombák, amelyek közepére élénk pöttyet helyezve, szép díszet kap a szendvics. A gomba hidegen, megfelelően elkészítve, szintén nagyon finom és újfajta salátát nyerünk vele.

Palacsinta, gomba-hasával töltve. Ehez a recepthez kitűnő az urigomba, vagy vargánya is. A gombát finom megvagdossuk és kevés zsirban finomra vágott hagymával és petrezselyemmel megpároljuk, sózzuk, borsózzuk és tejjel elkeverjük. Egészen vékony sós palacsintákat sütünk és azokat rétegesen töltve rakjuk le kiszűrt tüzálló tálba. Negyed liter tejjel összeverünk egy sárgával és egy tojás habjával s ezt rákenjük a legfelső palacsintára. Rezelt sajttal megszórjuk, olvasztott vajjal megöntözzük és világos barnára sütjük. Vegyes salátát adunk melléje.

Gombás borjurgu. A ragunak alkalmas borjúhúst egyenletes kockákra vágjuk és sárgarépával, zellerrel, vörshagymával és petrezselyemgyökérrel forró zsirban nyílt lángon pirítjuk. Ha megpirult, kevés liszttel megszórjuk és levessel, vagy forró vízzel feleresztjük. Öntünk rá fehér bort, adunk hozzá sót, törött borsot, egész babérlevelet, egész petrezselyemzöldet és lassan pároljuk. Ha a hús majdnem elkészült, kiszedjük villával és külön lábosba rakjuk, a mártást összesen a húsvalóval szitán áttörjük és ráöntjük a húsra. A szeletekre vágott gombát külön pároljuk vajban sóval, borsal és petrezselyemzöldjével és ha elkészült a húshoz öntjük. Rizkorszoruban tálaljuk. Személyenként 15 deka húst és 8 deka gombát számítunk.

Vajas tésztában sült champignon. Egyforma nagyságu gombákat szárai nélkül tíz percig főzzük, vagy vajban párolunk. A leválasztott szárból sonkával, vagy sültmaradékkal, velővel hasászerű töltelékkel készítünk és a gombát körül-tapasztjuk ezzel a kihűlt vagdalékkal. Vajas tésztából vékony, elég nagy, négyzetletű darabokat vágunk, a gombákat egyenként ilyen tésztába csomagoljuk és tepsiben megsütjük. Forrón tálaljuk tea mellé.

Gombás paprikás süllőseledek. Fogas, vagy süllőből filéket vágunk, de előbb a hal bőrét lehúzzuk. A hal gerincét és fejét zöldséggel együtt kevés vízben megfőzzük. Finomra vágott hagymát vajban megpárolunk, beletejszünk vékonyra vágott gombát és ha az kissé megpirult, meghintjük piros paprikával és felengedjük a leszűrt halléval és tejjel. A tejfelbe kevés lisztet is keverhetünk és ezt a mártást 15-20 percig forraljuk. A halfiléket gyöngén megszóva hagyjuk, tálalás előtt 10 perccel rakjuk be ebbe a gombás mártásba és főzzük. Vajas, petrezselymes burgonyát adunk melléje.

Gratinált champignon paradicsommal. Az egyforma gombákat megmossuk és szárukat kivéve, megtöltéshez kissé kikaparva, apróra vágdecuk. Az elvagdalt gombát petrezselyemmel hagymával és átdarált sültmaradékkal megpároljuk. Hozzáadunk még tojássárgát, egy-két kanál paradicsompürét és ezzel töltjük a gombafejeket. Vajozott tüzálló tálba tesszük, vajot, vagy olajat teszünk rá és közben is öntözzük.

Rántott gombás szeletek (húspótló). Hat személynek fél kiló friss gombát veszünk. A megtisztított gombát összevagdadjuk, hagymával és petrezselyemmel vajon puhára pároljuk. Három zsemlyét megáztatunk, kinyomkodjuk és összekeverjük 2 egész tojással, kis sóval, hozzáadjuk a gombát, 3 deka zsemlyemorzsat és csinos szeleteket formálunk belőle. Ezeket a szokott módon panírozzuk és forró zsirban kisütjük.

Tojás gombában (vacSORA.) A gombákat megmossuk, felszeleteljük és vajon, zöld petrezselyemmel puhára pároljuk. Kevés liszttel hintünk rá, levessel feleresztjük és 2 deci tejjel elhabarjuk, tehát tulajdonképpen finom gombafőzeléket készítünk. Tüzálló tálba öntjük és pár perccel a tálalás előtt egész tojásokat buggyantunk bele, amelyeknek nem szabad teljesen megkeményedniük. Sütőbe tesszük pár percre és a tüzálló tálban adjuk az asztalra.

..Ez a fantasztikus kalap az angliai ascoti löversenyen keltett általános feltűnést. Az ascoti löverseny tudvalegően egyben az angol „elegáns” világ divatbemutatójaként szokott szerepelni.

Nem fél a napsütéstől! Az egészséges bar a arcszín továbbra is hódít. Ha azonban a napfényt mégis túlerősnek találjuk, a kalap virágos, színes karimáját mélyen le lehet hajtani, hogy megvédjen a túlerős sugarak ellen.

Derüs apróságok

*

Nagyváros Asszonyom,

ön mostanában bizonyára a nyári bevásárlásait intézi és naponta a harmincöt üzletben inspicál, ahol negyven kalapot, ötven cipőt, hatvan kosztümöt, hetven fürdőruházt és — nyolcvan segéd türelmét próbálja ki. Ennélfogva nem ér rá újságot olvasni. Kár, mert igen érdekes hírekkel találkozhatna. Szegény egglégény létemre idáig ugysem tudtam virágcsokorral meglepni, ezért fogadja tőlem szívesen az alábbi hírcsokrot.

Derüs hír röppen világgá Indiából. Az ottani államtitkár ugyanis egy szép napon rózsaszín levélkét kapott egy angol hölgytől, aki arra kérte, hogy szerezzen neki — maharadszaférjet! Az államtitkár megvakarta a fejbubáját és udvariasan azt válaszolta, hogy a lelkes hajadon hő kívánságát momentán képtelen teljesíteni, mivel a rendelkezésre álló női len maharadsza-állomány egyelőre kifogyott. A kérelmet mindenesetre előjegyzésbe veszik és a legközelebbi facér maharadszát prompt leszállítja. Óladysége tehát legyen türelemmel egy ideig, de addig is próbáljon meg saját rezsijében férjhez menni.

Az összes érdekelt háziasszonyok nevében melegen gratulálók Korner Gusztáv doktornak, a bécsi biofizikai társaság ötletes tagjának, aki ultrarövid rádióhullámokat sugározott át a tejen. Olyan sajtót nyert ezáltal, amely vitamin, illat és íz tekintetében messze felülmúlja az eddigi pálpusztait. A rádió-sajt jól szigetelt csomagolásban kapható és ha ketté vágjuk, hűtőoperaátia, vizállás-jelentés, aktuális hírek és külföldi nyelvtanítás hangzik belőle. Ha valaki nagyon éhes, esetleg meg is eheti, ne feledje el azonban antennáját földelni!

Ha már ételről esik szó, hadd említsen meg Barbara Jenkinst, az amerikai Denver városának csodagyermekét. A hatesztendő pöttöm apróság úgy süt és főz, mint tíz főszakács együtt! Már eddig száz önálló receptje van, főzőtanfolyamokat rendez, felolvasásokat tart a konyharől és súlyos ezreket vág zsebre a nagy élelmiszer vállalatoktól, melyeknek izletes tippeket ad. Én már jóval elmúltam hat éves, mégsem tudok turós-rétést csinálni, tehát tényleg csodálom a kislányt.

Statisztikai buvárkodásaim során érdekes kimutatásra bukkantam. Az elmúlt évben 2008 angol házasságú nő kérte, hogy életkorát ne említsék meg a házassági bizonyítványban! Később valószínűtlenül hat ez az állítás, hiszen tudomásom szerint a hölgyek miadig őszintén megmondják, hogy hány évesek — a barátnők. Mar most hiába a titkolózás, egyszer a ferj is tudomást szerez arról, hogy mi az Evelyn, aki menyasszonykorában huszonnégynek mondotta magát, bár huszónhétnek nézett ki, testvérek között is megvan harmincegy. Barátnők között pedig harminchat, ha nem több...

Boldogan közlöm, nagyváros asszonyom, hogy javult a világviszonylatban! Amszterdamban vígan dörzsölik markukat és a brilliánsokat a gyémánt-köszörűsök, annyira elhalmozzák őket munkáival. Ez igen örömdetes jelenség, de némi öröm is vegyül az örömbé: vajjon hol közzörültessem ki másfélkilós topázgöngyömet, ha az amszterdami műköszörűsök nem vállalkoznak rá?! Akár eldobhatom az egész vacak tömböt, hisz a gözköszörű homoruja nélkül egyetlen kislánynak sem adhatom ajándékba. Bizony, bizony, amilyen pechem van, még a vakamon marad!

Kinizsi Andor

ÖNKENTES „VÉDŐLOVAGOK” KISÉRIK A KÉSŐN HAZATÉRŐ HÖLGYEKET

Londonból jelentik: Miután Dublinban éjszakánként aszfaltbetyárok üldözik a hazatérő magányos nőket, „önkéntes védőlovag-szövetség” alakult markos fiatal fiúkból, akik a hivatalból vagy mulatságból későn hazatérő nőket társeszelőhívásra hazakisérik.

KERESZTREJTVENY

26. (317.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13					14	15		16			
17					18			19		20	
21				22						25	
24			25		26			27		28	29
		30		31		32	33		34		35
36	37				38			39			40
	41				42					45	
44				45				46	47		48
		49			50		51		52		
53	54				55			56	57		58
59		60			61			62			65
64			63		66					67	
68				69		70				71	
72								73			

Megfejtendő: Vízszintes: 1., 20., 22., 39., 64. Függő: 1., 3., 25., 44., 57. Beküldési határidő: július 7.

Vízszintes sorok:

1 Öszövétségi bölcs. 7 Palesztinai hegység. 13 Női név. 14 Férfi név. 16 Becézett női név, névelővel. 17 Lónév. 18 Görög betű. 20 Történelmi kor. 21 Vezér. 22 Ázsia legmagasabb hegye. 23 Argumentum. 24 Kád mássalhangzó. 26 Szerszám. 27 Háziállat. 29 Azonos betűk. 30 Izesít. 32 Hatást fejt ki. 34 Késnek van. 36 Ritka férfi név. 39 Ázsiai félsziget. 41 Védelmész. 42 Áldozati hely. 43 Exisztál. 44 Szalonnát főz + fordítva állat. 46 Itt végeztek ki a 13 vértanút. 49 Omladék. 50 Tejszín. 52 Pusztulj! 53 Kettős mássalhangzó. 55 Egyforma betűk. 56 Rag. 58 Címzserövidítés. 59 Német névelő betűi kev. 61 Meleg gyapjuszövet. 63 Tó franciául. 64 Velencei tengerpart. 66 Görög sziget, fon. 67 Cécó. 68 Német folyó. 70 Ujpesti Torna Egylet. 71 Kis magyar folyó. 72 Hardenberg írói álneve. 73 Hinduk szent folyója.

Függőleges sorok:

1 Meleg déli szél. 2 Szigetek a Keleti-tengerben. 3 Angol cím. 4 Vissza: védne. 5 Időhatározó.

6 Transsylvaniai szél. 7 Rét. 8 Rag. 9 Hajt, latinul. 10 Görög istennő. 11 Banat. 12 Istenséggel való egyesülés, Buddha szerint. 15 Német névelő. 18 41. vízszintes. 19 Földműves számszám. 25 Komárommegyei község. 28 Aljas. 30 Kietlen. 31 Betű, kiejtve. 33 Szórványosan fordul elő. 34 Vén. 35 Kutya gazdája fizeti. 37 Fordított rag. 38 Roland fele. 39 Menyasszony. 40 Tengeri istenség. 44 Dávid király fia. 45 Lom kétharmada. 47 Rog. 48 Virág. 50 Nyílás, latinul. 51 Béka teszi. 54 Vallás. 55 Becézett női név. 57 Szárny, latinul. 58 Aprópénz. 60 Vissza: „...olvasd!” 62 Tudomány, ford. 63 Rule betűi kev. 62 Falon függ. 67 Növény lesz belőle. 69 Rangjelző. 71 Káén.

24. számú keresztrejtvenyünk helyes megfejtése: Vízsz.: 1. Faraday, 51. Okarina, 68. Narenta. Függő: 1. Fogaras. 6. Yapura, 40. Pelikán.

„Tanulmányi kirándulás az Erdős-Carpatokba, Bucovinába, Moldovába és Ardeál legszebb helyeire”

Vulturii-Sasok Turista Egyesülete folyó évi augusztus 7-től augusztus 22-ig tanulmányi társas kirándulást rendez, amelynek során meglátogatják Cluceat, Zalău, Jibău, Somcuta-Mare, Baia-Mare és környékét, Ocna Sugatagot, Sigheț, majd a Vișeu-völgyén és a Prilop-hágón átmennek Bucovinába. Carlibabán keresztül Căcărești és Iacobeni fürdőhelyek következnek, majd felkeresik Ófelsége II. Carol király Malstai Ránesti, putnavölgyi vadászkastélyát s innen Dorna Vatra városát és fürdőtelepét keresik fel. Dorna Vatrától Prundul-Borghiului papírgyárat keresik fel, közben még a Tihuta és Colibarta üdülőhelyeket tekintik meg, innen Bistrița és Reginul Săscoc-en át Borseac-völgyre érkeznek, majd Toplița-tól a diitruai híres római katolikus templomot keresik fel. Utána Gheorgheni-től a Lacul Roșu (Ghilcoș)-hoz rándulnak ki, ahol 3 napot töltenek el. Ghilcoș-tól után Odorhei nevezetességét nézik meg, majd Corondra és Păraida-mennek, ahol meglátogatják az ipartelepét és a sóbányát. Utána Sovata-fürdő következik, ahol 2 napot töltenek el, felkeresik az egész környékét, fürdés a Medve-tóban, majd tovább folytatják az utat Targu-Mureșre, amely város nevezetességének meglátogatása után Turdán-tól a Turdai-hasadékhoz rándulnak ki. Utána Turda nevezetességét tekintik meg, majd Clujon mintegy fél napot töltenek el. Utána Huedint keresik fel és augusztus 22-én éjjel Oradeára érkeznek vissza, a kiránduló társaság. Részvételi díj 1800 lei. A részletes programot szívesen küldi az érdeklődőknek az egyesület vagy kapható Mocsáry Sándor írógépkereskedőnél (Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 13), Gyenge István ékszerésznél (Str. Alexandri 12.) és délután 6-8 óra között az egyesület irodájában.

Végre biztos szer a sváb- és ruszli-bogarak ellen

„NEOTOX” INSECTICID: CUTIA LEI: 18

Mentse meg ruháit a molyoktól „MOLITOX” használata által. Egy doboz egész szeszonzra elég. Ara 15 és 25 lei.

Kapható: Gyógyszertárakban, drogériákban, illatszertárakban és szaküzletekben.

LEGUJABB

Semmitőszéki döntés egy állampolgársági ügyben

A legfőbb bíróság kimondotta, hogy az 1918 évi december elseji illetőség ténye a döntő az állampolgárságra nézve, s nem az állampolgársági lajstromba való fölvétel

Cluj. Saját tud. Egy ardeali iparvállalatot még 1935 évben 200 ezer leies bírsággal sújtott az illetékes minisztérium, arra hivatkozva, hogy felső adminisztrációs személyzete három tagból áll, akik közül az egyik igazgató magyar állampolgár, tehát a román személyzet arányszáma nem éri el a törvényben előírt 80 százalékot. Néhány hónappal a bírság kirovása után a kérdéses külföldi állampolgárságu igazgatót felvették a román állampolgárok jegyzékébe, mire a vállalat a bírság kirovását elrendelő miniszteri határozatot közigazgatási perrel támadta meg, azzal érvelve, hogy a kifogásolt igazgató román állampolgár és így a bírság nem alkalmazható. A tábla, mint közigazgatási bíróság, a vállalatot elutasította és kimondta, hogy az állampolgársági bizonyítvány csak a kibocsátásának napjától bír ér-

vénnyel és visszaható hatállyal nem bír. A vállalat felfolyamodására az ügy a Semmitőszék elé került, amely dec. No. 1696—1938. számú III. szekcióbéli döntésében a következőket mondotta ki: Az állampolgársági törvény 56. szakasza értelmében román állampolgárok mindazok, akik 1918 december elsején Ardeal területén illetőséggel bírtak. Az ügyben szereplő vállalati igazgatót ennek a törvénytörvény szerinti értelmében vették fel az állampolgársági listába, amely felvétel nem jogteremtő, hanem jogmegállapító jelleggel bír. Az ilyen állampolgársági bizonyítványnak visszaható hatálya van és így a tábla elutasító döntése ellentétben áll a törvény szellemével. A semmitőszéki döntés alapján most a bírság-kirovást is megsemmisítették.

A barcelonai spanyol kormány bombáztatni akarja a spanyol nemzetteikkel barátságos államok városait

Bejelentette ezt a szándékát a francia és az angol kormánynál

Párizsból jelentik: A francia fővárosban aggasztónak minősítik azt a lépést, amelyet a londoni spanyol köztársasági követ a légi-bombázások ügyével kapcsolatban péntek délután tett az angol kormánynál. A *Matin* szerint a spanyol követ közölte, hogy Barcelona megtorlasként bombáztatni fogja nemcsak a nemzeti spanyol városokat, hanem mindazokat a külföldi hatalmaknak városait is, amelyek Franco tábornoknak segítséget nyújtanak. A *Petit Parisien* szerint a köztársasági spanyol kormány nemrég Párizsban is hasonló lépést tett. Ez a lépés mindmáig a legnagyobb titokban maradt. A francia kormány igen veszélyesnek ítélte meg Barcelona elhatározását és közölte a köztársasági kormánnyal, hogy ilyen megtorló intézkedéseket Franciaország soha sem helyeselhet. Ugy látszik, — írja a lap, — hogy Barcelona kétségbeesésében már ilyen örült lépésektől vár menekülést. A köztársasági kormánynak tudnia kell, hogy nem számíthat Franciaország támogatására meggondolatlan lépéseivel. Barcelonának ez a lépése igen súlyos bonyodalmakat vonhatna maga után. A *Matin* szerint minden jel arra vall, hogy Anglia a köztársasági spanyol lépést éppen úgy fogja megítélni, mint Franciaország.

Mussolini a hajóbombázásoktól való tartózkodásra figyelmeztette Franco tábornokot.

Londonból jelentik: A *Daily Mail* római levelezője szerint Mussolini figyelmeztette Franco tábornokot azokra a bonyodalmakra, amelyek angol hajókat, vagy más semleges hatalmak hajóit, vagy alattvalóit érintő incidensek nyomán előállhatnak. Figyelmeztette továbbá, hogy tartsa szigorú ellenőrzés alatt a spanyol partvidéken működő bombavetőket. Franco kijelentette, hogy kész biztonsági körzetet kijelölni, ahol a hajók légitámadásnak

nem lennének kitéve s ahol semleges megfigyelők megakadályozhatják majd a hadi dugáruk csempészését. Mussolini a jövő hét elején az angol nagykövettel fog tanácskozni és a spanyolországi önkéntesek elszállítására újabb konkrét javaslatokat tesz.

Légi támadások ellen felfegyverzik az angol kereskedelmi hajókat.

Londonból jelentik: A szombat reggeli angol sajtó jelzi, hogy a kormány a spanyol vizeken hajózó angol kereskedelmi gőzösök védelmére nagyjelentőségű intézkedésekre készül. A lapok cikkeiből kiolvasható, hogy az angol kereskedelmi gőzösöket léghárító ütegekkel fegyverzik fel. Az angol kormány esetleges flyirányu lépésének egyelőre beláthatatlan nemzetközi kihatásai lennének, mert hiszen a nemzetközi hajózási jog értelmében kereskedelmi hajókat nem szabad felfegyverezni.

Chamberlain a jövő hét elején fontos nyilatkozatot tesz az alsóházban erre vonatkozóan. A kérdésben még nincs végleges döntés.

A magyarországi parlamentben ünnepélyesen megnyitották a Szent István jubileumi évet

Budapestről jelentik: Szombat délelőtt fél 12 órakor a felsőház és a képviselőház tagjai a parlament kupolacsarnokában összeültek és a kormányzó az özezes miniszterek, a meghívott főispánok és előkelőségek jelenlétében ünnepélyesen megnyitotta a Szent István jubileumi évet, amelyet a Szent István emlékbizottság rendez. A résztvevők valamennyien díszmagyarban jelentek meg. A kormányzó érkezése ünnepélyes külsőségek között ment végbe. Az emlékbizottság nevében Hóman Bálint miniszter beszélt, majd Horthy Miklós kormányzó szólott Szent István király országépítő nagyságáról.

Fontos diplomáciai megbeszélések Varsóban

Londonból jelentik: A *Daily Telegraph* varsói levelezője szerint fontos diplomáciai megbeszélések folynak Varsóban. A francia kormány határozottan tudni szeretné, mi lenne Lengyelország álláspontja, ha Csehszlovákiát támadás érné és a szovjet — a Csehszlovákiával kötött katonai szerződése értelmében — a csehek segítségére sietne. A lengyel kormány eddig sohasem volt hajlandó még csak fontolóra sem venni annak lehetőségét, hogy szovjet-csapatok engedélyt kapjanak lengyel területen való átvonulásra. A francia kérdés azonban arra irányul, hogy amennyiben az átvonulási lehetőség tekintetében esetleg román terület jönne szóba, Lengyelországnak mire érezné magát kötelezve. Lengyelországnak ugyanis katonai szövetsége van Romániával és ennek főcélja éppen közös gát építése a szovjet haderő bármilyen, nyugat felé irányuló előnyomulási kísérletével szemben.

Árcáhidetések

Egy szó ára 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. „Cim” a kiadóban” további 10 lei. Allástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lei. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Lakás

Szoba,
konyha, előszoba lakás kiadó. — Bodnár, Oradea, Str. Tache Joneșcu 45. szám.

Magányos

hivatalnoknőnek vagy kézimunkából élő nőnek butorozott szobát adok, a lakásom felügyeletéért. — Oradea, Boulevard Regele Ferdinand 69. I. em. 5.

2 szobás

komfortos lakás aug. 1-re kiadó. Oradea, Regele Ferdinand 49., illetve Str. Părintele Dănila 7. szám.

Két

utcai szobás, komfortos lakás augusztusra kiadó. Oradea, Andrei Mureșanu 14.

2 szobás

előszobás lakás az utca felől kiadó. Oradea, Str. Barier 5. szám. (Colonia Poșany.)

Központban

udvari parkettás szoba és konyhából álló lakás. szeptember, esetleg augusztus 1-re kiadó. Értekezni: Oradea, Str. Moldova 2.

Magános

hölgyek részére butorozott vagy butor nélküli utcai és udvari szoba kiadó. Cim: Oradea Str. Orfelinatului 4.

Kiadó

különbejárattal butorozott szoba, fürdőszoba használatra július 1-re — esetleg teljes ellátással. Ugyanott jókarban levő nikkelezett sportkocsit keresnek. Oradea, Str. Averescu 37.

Egyszoba,

konyha, előszoba kiadó július 1-re. Oradea, Str. Oltenia 8. szám.

Három- és kétszobás
fürdőszobás lakások augusztus 1-re kiadók. Értekezni: Oradea, Oltenia-u. 2. szám.

Adás-vétel

Eladó

szép nagy ingaóra, bicikli, magánhasználatra megfelelő olcsó írógép, hegedű, vasgép, könyvespolc, székek, rakettek, könyvek, Oradea, Str. Joan Ghica 18.

Veszek

aranyat, ezüstöt, briliánsot. Herbat ékezerárház. Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 3.

Zongora,

rövid, kereszthurok, bécsi gyártmányú, olcsón eladó. Cim: Oradea, Str. Petőfi 10.

Különféle

Szerényigényű

fiatal hivatalnokpár augusztusban csendes hegyvidéken, folyóvíz mellett nyaralna. Ajánlatokat „Fizető vendég” jellegére a kiadóhivatalba kérünk.

Sirkő- raktár

Veiszlovits I.
Oradea, Reg. Ferdinand 13
az udvarban

Készült a Szent László-nyomda Rt. körtorgóegységén
Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.